Нове награде за дечји цртеж

ПОЛИТИКИН

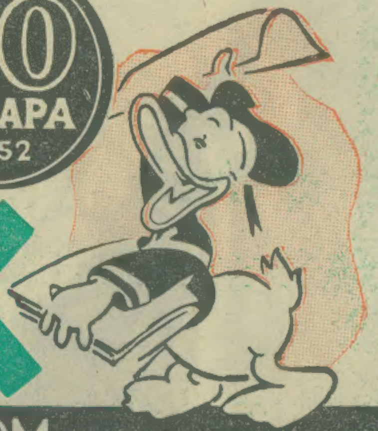
Рок Хадсон

40 ДИНАРА 1952

ЗАБАВНИК

Година XXVI
Број 690
Субота
20. март 1965.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

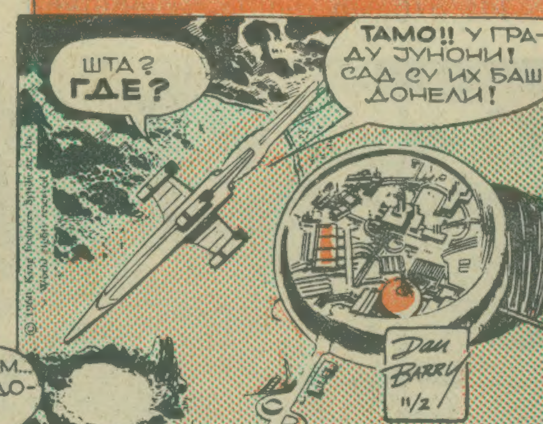

690

У овом броју:

ПРЕРИЈА

нов роман у слици

ИЗМЕЂУ ЛЕДА И МЕДИЦИНЕ

КРОЗ СНЕЖНИ ПАКАО

МОЈИ двојници ТРУЈУ МИ ЖИВОТ

КРУПНЕ РАТНЕ СИТНИЦЕ

Будите детектив

СТАРАЦ ПРОТИВ МОРА

Долином Таре

ОД СВОГ ИЗВОРИШТА НА ЗАПАДНОЈ СТРАНИ КОМОВА, ТАРА ТЕЧЕ НАЈПРЕ УСКОМ ДОЛИНОМ, ОБРАСЛОМ ШУМОМ, КОЈА СЕ ПОСТЕПЕНО ШИРИ. ПОШТО СЕ САСТАВИ СА РЕЧИЦОМ ОПАСАНИЦОМ, ТАРА УПРАВЉА СВОЈ ТОК ПРЕМА СЕВЕРУ И ТЕЧЕ КРОЗ ВЕОМА УСКУ, СТЕНОВИТУ, СТРМУ ДОЛИНУ, СА ГУСТОМ ШУМОМ У ПОДНОЖЈУ, ШТО ЈОЈ ДАЈЕ ДИВАЉ И РОМАНТИЧАН КАРАКТЕР. НА ПОЈЕДИНИМ ДЕЛОВИМА ДОЛИНА КРОЗ КОЈУ ТЕЧЕ ТАРА ДОБИЈА ИЗРАЗИТ ОБЛИК КАЊОНА ЧИЈЕ СУ СТРАНЕ ПОНЕГДЕ ВИСОКЕ 1.000 ДО 1.200 МЕТАРА.

НАЈЛОН И СУНЦЕ

Египат има много сунчаних дана. Зашто он[illegible] „[illegible]рати“ сунчеве зраке да раде у корист хемије? У одељењу органске хемије националног Научно-истраживачког центра УАР-а конструисан је опитни уређај за добијање најлона из нафте помоћу сунчане енергије. Комплетна фабрика биће ускоро подигнута у Асуану и представљаће први индустријски погон у свету који за фабриковање најлона користи сунчану енергију.

Стаклене кошнице

Шта се догађа у кошници? Како се стварају чудесне архитектонске „грађевине“ — ћелије саћа? Како живи, ради и развија се многобројна пчелиња породица?

На сва ова питања може се одговорити помоћу лабораторијске кошнице коју је израдио совјетски научник Литкин.

Зидови кошнице су од стакла и кроз њих се види читава њена унутрашњост. Рамови у којима пчеле праве саће могу се помоћу једноставног механизма окретати.

Посматрање живота у кошници може се вршити са свих страна: одозго, одоздо и са стране. Најзанимљивије је то да човекова радозналост нимало не омета становницима кошнице.

„ТРОЈКА“, ЦВЕТКО ШАВРОН, УЧ. VIIIб РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ВЛАДИМИР ГОРТАН“, РИЈЕКА

КОЛИКО ЈЕ ОКЕАНА НА ЗЕМЉИ

ХОЛАНДСКИ географ Варениус, који је умро у 28. години живота, предложио је 1650. године поделу Светског мора (тј. свих мора и океана) на пет делова: Тихи, Атлантски, Индијски, Северни ледени и Јужни ледени. Ту поделу усвојило је и Британско краљевско географско друштво 1845. године, али је већина научника — географа и океанолога — издвајала само три океана: Тихи, Атлантски и Индијски.

Тридесетих година овог века, после исцрпног проучавања Арктичког поларног басена, издвојен је и четврти океан — Северни ледени. Најзад, недавно је, после проучавања антарктичких вода извршених у току Међународне геофизичке године, прихваћено и постојање петог океана — Јужног. Тако је океанологија после три века од смрти Варениуса дошла на исту поделу Светског мора, коју је предложио тај талентовани географ.

Истина, неки океанолози оспоравају издвајање петог океана. Они полазе од схватања да је „прави“ океан са свих страна ограничен континентима. Одговарајући делови Јужног океана припадају јужним секторима Тихог, Атлантског и Индијског океана. Ипак, већина истраживача признаје „новорођенче“ океанологије, те ће пети океан ускоро ући и у наше уџбенике географије. То је сасвим разумљиво, јер Јужни океан има своје посебне одлике, своју природу која се разликује од природе других океана. Његову северну границу представља тзв. зона суптропске конвергенције — ширине на којој се сударају топле струје из тропа са хладним антарктичким водама и где се сударају ваздушне масе умерених ширина са хладним ветровима који дувају са залеђеног континента, Антарктиде.

Рожњача од пластике

Желећи да помогне људима који су због замућења или непрозирности рожњаче изгубили вид, амерички научник В. Стоун-млађи почео је да експериментише са пластичним масама. На читавом свету, према непотпуним статистикама, неколико стотина хиљада људи осуђено је на делимично или потпуно слепило због оболеле рожњаче.

Вештачка рожњача, коју научници називају „окном ока“, прави се од прозрачне пластичне масе у чијој се средини налази мали „квадрат“. Тај „квадрат“ може се померити, окренути или скинути да би се заменио другим или да би се добио приступ до самог ока.

Заједно с већом групом лекара-ентузијаста В. Стоун је већ извео многе операције у којима је зечевима и мајмунима пресадио пластичну рожњачу. Један зец проживео је с вештачком рожњачом читав свој, додуше не дуг, зечји живот — 4 године и три месеца и у његовом понашању није примећено ништа по чему би се разликовао од здравих зечева с нормалним видом. Ако лекари буду успели да са истим таквим успехом пресаде пластичну рожњачу и човеку, то ће у блиској будућности многим слепим особама моћи да буде враћен вид.

Експерименти се настављају.

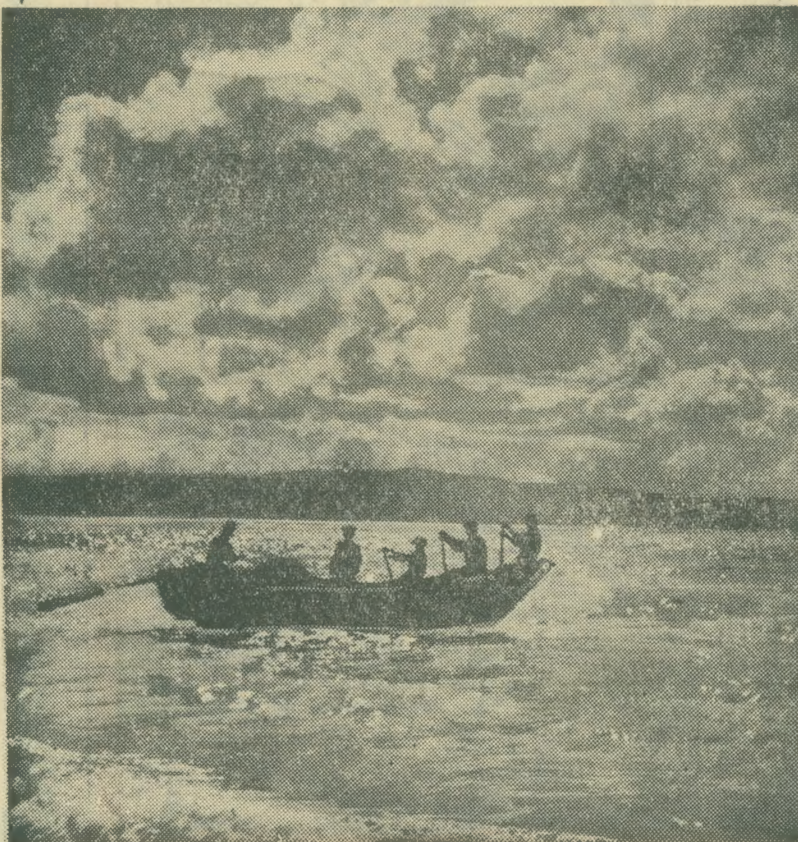
ЗАГОНЕТКЕ

1. Два лонца а четири поклопца.
2. Два се бора ударише
Све се гране потресоше
А четири не могоше.
3. Жедно је, на воду иде, танко поје, ал' воду не пије.
4. Живо на живо иде, по гвожђу се на дрво пење.

ОДГОВОРИ

1. Очи и очни капци, 2. Кад се два овна роговима побију, 3. Звоно на овну који предводи овце на појило, 4. Коњ и коњаник.

Из албума фото-репортера

ОХРИДСКИ РИБАРИ

НОВЕ НАГРАДЕ ЗА ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ

Када смо објавили резултате конкурса за најбољи дечји цртеж саопштили смо да је на конкурс приспело 6.542 рада, а да су од тога награђена свега 63 рада.

Уредништво „Политикиног забавника“ накнадно је одлучило да од сада сваке седмице па до краја ове године комисијски извуче из групе ненаграђених радова по два рада, објави их и награди са по 1.500 динара. Данас почињемо са објављивањем прва два таква рада.

„МОЈА ДРУГАРИЦА БОЈАНА“, РАД АНКИЦЕ РАНЧИЋ, УЧ. VIIа РАЗРЕДА, СУБОТИЦА, АЛЕЈА МАРШАЛА ТИТА 9/1—3

АНЕГДОТЕ

ПРОНАЛАЗАЧЕВ „ОДГОВОР“

Један инжењер, сарадник познатог проналазача Едисона, извршио је налог свог шефа и израдио је три варијанте неке машине. Едисон је прегледао пројекте и одбацио их. Али, видевши да је инжењер тиме исцрпао своју фантазију, он је прегао на посао и за два дана израдио је четрдесет осам варијанти те исте машине.

ПОТРЕБНА ЈЕ ПРОМЕНА

Фјодор Адамич Корш (1852—1915) организатор познатог Коршовог позоришта у Москви, био је велики пријатељ са протом из цркве која се налазила поред позоришта. Једном се између њих водио овакав разговор:

— Па, како је, баћушка? Како послови? Има ли у цркви много верних?

— Веома мало — огорчено је одговорио свештеник. — Гледам код вас, Фјодоре Адамичу, позориште је увек пуно, а моји парохијани потпуно су заборавили цркву...

— То је због тога, баћушка — весело му рече Корш — што је код мене у позоришту сваког петка нешто ново, а код вас је репертоар застарео. Време је да се освежи...

ЗА УСПАВЉИВАЊЕ

Једном се Емил Фишер, велики мајстор органске синтезе, шетао. За време шетње пришао му је писац Херман Судерман и рекао:

— Веома сам вам захвалан, ваше превасходство, за ваш чудесни препарат за успављивање, веронал. Спасли сте ме. Није ми чак потребно ни да га узимам. Довољно ми је да веронал лежи на мом ноћном сточићу.

— Чудна подударност — са осмехом му је одговорио Фишер. — Кад ја не могу да спавам, прибегавам вашим романима. Они делују сигурно. Довољно ми је да вашу предивну књигу само видим на свом ноћном сточићу.

СВАКИ ПОЧЕТАК ЈЕ ТЕЖАК

Немачки књижевник Херман Судерман написао је на почетку своје књижевне каријере једну трагедију у три чина и однео је на читање и оцену директору позоришта у Кенигсбергу. Пошто му директор дуго није ништа одговорио, млади књижевник скупио је храброст и отишао до њега.

— Судерман? Да, да... Сећам се сад — дочекао га је директор позоришта. — Не, нисмо вас заборавили, заиста нисмо. Три лектора су у међувремену прочитали вашу драму и сваки од њих тројице мисли да из драме треба избрисати један чин.

— Па — са олакшањем одахнуо је Судерман — то се може учинити...

Бојим се да не може, јер сваки од њих инсистира на брисању различитог чина — са осмехом заврши директор аудијенцију.

Ален Калма:
ИЗМЕЂУ ЛЕДА И МЕДИЦИНЕ

САВ у зноју, посрћући од напора на клизаљкама, са победничком жутом траком, Ален Калма, овогодишњи првак света у клизању, као неко дете бацио се у наручје својој мајци и узвикнуо:

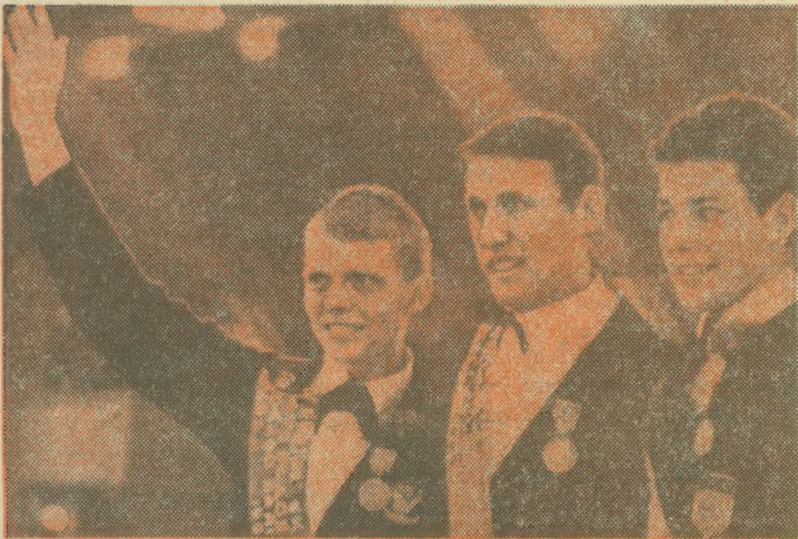
— Мама, најзад је све готово, успео сам да победим све малере! Свршено је и са шампионатима, остала ми је само још медицина.

Присутни су се упитали да ли је Калма ово рекао зато што му је стварно већ доста напорног живота који се од његове девете године одвијао непрекидно између терена за клизање и школе, или ће, кад се буде одморио, опет променити одлуку.

За време одржавања светског првенства у клизању у Колорадо Спрингсу са Аленом се налазила и његова мајка. Када су Алена прогласили победником, у Паризу су његовог оца непрекидно опседали новинари, а телеграми и писма, у којима су честитали успех његовом сину, стизали су из целога света. На питање новинара да ли је тачно да ће се Калма убудуће посветити само својим студијама, отац је одговорио:

КЛИЗАЊЕ И МЕДИЦИНА НИСУ ЈЕДИНИ „ХОБИ“ АЛЕНА КАЛМЕ. ОН ВОЛИ И МОДЕРНУ МУЗИКУ, КАО И ИГРАЊЕ. УЖИВА У ПОЗОРИШТУ, А НАРОЧИТО У ЈОНЕСКОВИМ ДЕЛИМА. КАД ИМА ВРЕМЕНА СВИРА И НА ГИТАРИ

ВЕРОВАТНО НИКАД ЈЕДНА ПОБЕДА НИЈЕ БИЛА ЗАСЛУЖЕНИЈА. АЛИ ДА БИ ЈЕ ПОСТИГАО, АЛЕН КАЛМА ЈЕ ЖРТВОВАО МНОГО. НА СЛИЦИ ЗА ВРЕМЕ ПРОГЛАШАВАЊА ПОБЕДНИКА: ФРАНЦУЗ АЛЕН КАЛМА ИЗМЕЂУ ТРЕЋЕПЛАСИРАНОГ, 17. ГОДИШЊЕГ КАНАЂАНИНА ДОНАЛДА НАЈТА И ДРУГОПЛАСИРАНОГ, 16. ГОДИШЊЕГ АМЕРИКАНЦА АЛЕНА СКОТА.

— Не верујем да ће се живот мога сина много изменити. Једина промена по мом мишљењу догодиће се у томе што ће се онај лудачки темпо живота који је Ален водио свакако стишати. Поред учења он је дане, па и читаве године, проводио само на тренинзима и такмичењима. Верујем да ће се и даље клизати ради свог личног задовољства, остављајући егзибиције само за семестралне распусте.

Ален Калма је на светском првенству одржаном у Колорадо Спрингсу као и на досадашњим такмичењима, доказао не само своју праву спортску вредност, већ и велике моралне квалитете које би многи родитељи пожелели својој деци: поштење, упорност и храброст.

АЛЕН КАЛМА У ФАКУЛТЕТСКОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ

Ален Калма је почео да се клиза кад је имао девет година, а данас кад има двадесет четири, он се 11 пута борио за титулу шампиона света. То ни у ком случају није било лако. Десет година прво место је заузимао Ален Гилети, тако да је Ален Калма због њега почео да добија комплексе. Можда је баш због Гилетија после матуре коју је положио у Њујорку између два такмичења, и решио да постане лекар.

— Пошто не могу да будем први — рекао је Калма мајци — бићу хирург. Тако ћу бар имати леп посао и бићу користан и другима.

Али како га је клизање и даље неодољиво привлачило, он је наставио упорно да тренира. Прелазак Гилетија у професионалце дао му је опет наде и он је наставио да ради упоредо два озбиљна посла: редовно да тренира по више сати, одлази на такмичења у разне делове света и вредно студира медицину.

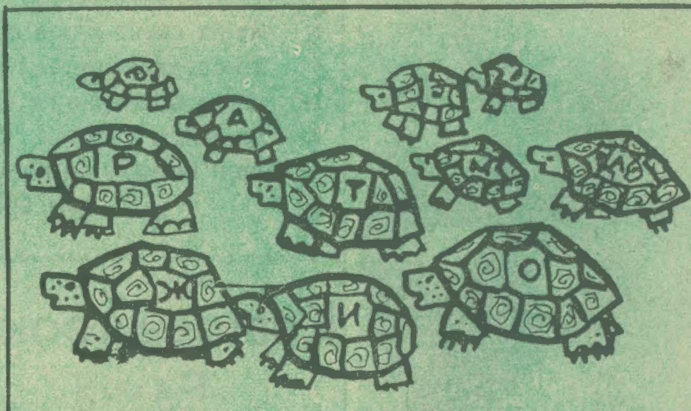
Шампион Европе био је 1962, 1963 и 1964. године. На светском првенству одржаном 1962. године био је трећи, а други 1963. и 1964. године. Сребрну медаљу освојио је на олимпијским играма. Али, титулу шампиона света никако није успевао да освоји. Изгледало је да га и поред свих његових квалитета прати лоша срећа.

После такмичења у Дортмунду, Калма је решио да такмичење у Колорадо Спрингсу буде његов последњи покушај и вероватно га је ова одлука учинила спокојним и самопоузданим кад је онако величанствено брињирао на леденој писти. Једногласно је проглашен за светског првака, мада је такмичење у Колорадо Спрингсу, поред спортских, изискивало, и велике здравствене напоре због велике надморске висине!

Међутим, од пре неколико дана Калма је наставио своје студије медицине. Једино не мора више да устаје у шест часова ујутру да би одлазио на тренинг пре часова на факултету и не мора, због уштеде у времену, да се храни само сендвичима.

ЕГЗИБИЦИЈЕ АЛЕНА КАЛМЕ У КОЛОРАДО СПРИНГСУ БИЛЕ СУ ИЗВАНРЕДНЕ. ЊЕГОВО КЛИЗАЊЕ СЕ ТАЧНО ПОКЛАПАЛО СА МУЗИКОМ. ЖИРИ МУ ЈЕ ЈЕДНОГЛАСНО ДОДЕЛИО НАЈВИШУ ОЦЕНУ

ДЕМОНСТРАЦИЈА КОРЊАЧА

КОРЊАЧЕ су, као што је познато, споре животиње. Њихова особина да се крећу без журбе већ је ушла у пословице. И то оправдано! А та њихова пословична спорост била је недавно јавно демонстрирана у Буенос Аиресу на огромно задовољство пролазника.

Саобраћајац који је регулисао саобраћај на Пласа де Маја био је немало зачуђен када је изненада угледао како на трг наилази читава поворка великих корњача. Аутомобили, камиони, пешаци, све је морало да стане, јер су се корњаче, не поштујући никаква правила уличног кретања, лагано померале у само њима познатом правцу.

Са свих страна стали су да пристижу људи. А пошто се корњаче нису журиле, сви су имали довољно времена да прочитају пароле исписане на њиховим леђима.

Корњаче су биле ухапшене.

Али, сутрадан је у градски затвор дошло неколико ученика. „Донели смо вашим затвореницима купуса — казали су. — Бојимо се да ће од хлеба, свакодневне и готово једине хране за затворенике, корњаче угинути.“

Корњаче су најзад ипак ослобођене.

Како се касније дознало, организатори „демонстрација корњача“ били су синдикати: они су на овај начин протестовали против бескрајног одуговлачења индустријалаца да задовоље елементарне захтеве својих радника.

У селу Диндигул, у индустријској провинцији Мадрасу, „јунаци“ једног необичног догађаја биле су змије. И оне су се сасвим неочекивано појавиле: из рупе у темељима једне старе грађевине. За разлику од корњача из Буенос Аиреса, змије нису биле нимало безазлене; напротив, показале су се веома агресивне тако да су радници, који су рушили стару зграду, морали да прихвате борбу, па чак и да траже помоћ.

Срећом, змије су могле да излазе из рупе само једна за другом, а не све одједном. Али их је зато било страховито много. Радници нису смели да напусте бојиште јер би то значило изложити опасности читаво село јер су змије биле отровне и страховито „зле“. Борба је трајала читав дан. Радници су — а било их је свега шест — уништили у тој борби 150 змија.

Сутрадан су убијене змије биле свечано сахрањене у складу са строгим ритуалом.

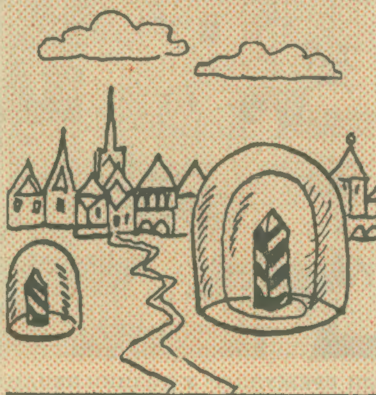
... Догодило се то прошле, 1964. године.

Писма Чарлса Дикенса

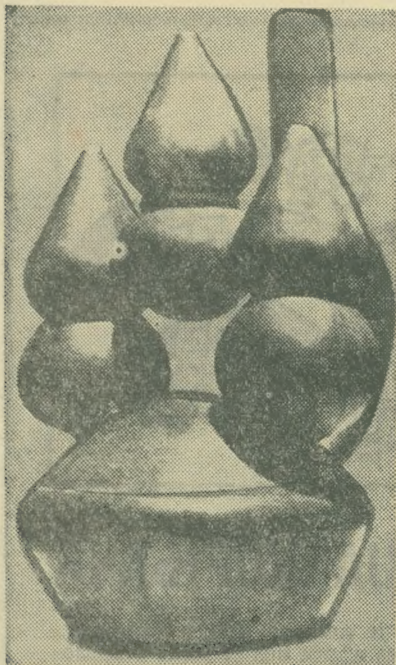
Прва свеска целокупних писама Чарлса Дикенса била је објављена у Лондону ових дана. Укупни број његових писама износи 12.000 хиљада и све досад половина је остала необјављена.

Рад на колекцији и редиговању писама почео је пре шеснаест година критичар Хамфри Хауз, који је умро 1955. године.

КАМЕНИ МИЉОКАЗИ

У мањим градовима немачких покрајина Саксоније и Тирингије, на градским трговима или крај некадашњих градских капија, могу се видети мали камени стубови. То су, како их називају колекционари, дистанциони каменови — споменици историје поште у Немачкој. Ти камени стубови постављани су почетком 18. века да би се олакшале и регулисале поштанске везе. Трошкови за њихово подизање падали су на леђа малих људи, због чега су се општине обично противиле њиховим постављању. Данас у Немачкој има око 140 миљоказа који су означавали растојање од једне и од пола миље. Немачки филателисти улажу много труда, а и средстава, за обнову ових „поштанских“ споменика прошлости.

ИНДИЈАНСКА ГРНЧАРИЈА

Ко су биле ИНКЕ?

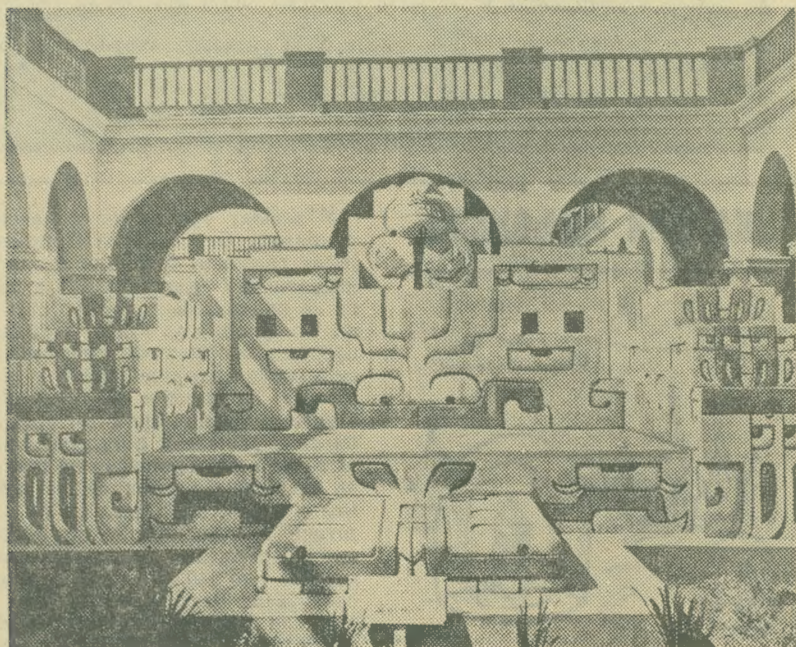
ЧОВЕК-МАЧКА, ПЕРУАНСКИ ЦРТЕЖ ИЗ 500. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ

МНОГЕ древне перуанске цивилизације почињу и завршавају се знаком питања. Где су оне почеле и када? Куда су ишчизле и зашто? И само порекло Перуанаца је одувек почивало на нагађањима и претпоставкама.

Неки етнолози виде у Инкама потомске египатских светских путника или феничанских морепловаца, други мисле да су у Перуу бродови краља Соломона товарили злато. Постоји једна теорија по којој су Инке потомци Татара који су 1380. године организовали поморску инвазију Јапана, залутали и насукали се на перуанској обали где су остали. Најзад, има научника који у Инкама виде потомке старих Јевреја, залуталих кинеских, полинежанских или монголских помораца.

За разлику од ових мање или више фантастичних хипотеза аргентински научник Амегино сматра да Перу има своје аутохтоно становништво чије се порекло губи у мраку праисторије. Он чак иде и корак даље и тврди да се у аргентинским пампама налази колевка човечанства.

По свему судећи изгледа да је Америка у разним периодима била настањена разним народима који су дошли претежно из Азије преко Беринговог мореуза, из Аустралије и Океаније. Изгледа да се први човек у Перуу појавио пре 20.000 година.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ХРАМА ИНКА „БЕЛИ БРЕЖУЉАК" У ДОЛИНИ НЕПАНА

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

Настављамо серију кратких детективских прича од којих свака крије по један мали проблем који ви треба да решите. Напомињемо вам овог пута да решење загонетке не треба тражити само у тексту приче, већ и у цртежу којим је текст илустрован. За оне који не могу да нађу решење одговор дајемо у идућем броју, на 15. страни.

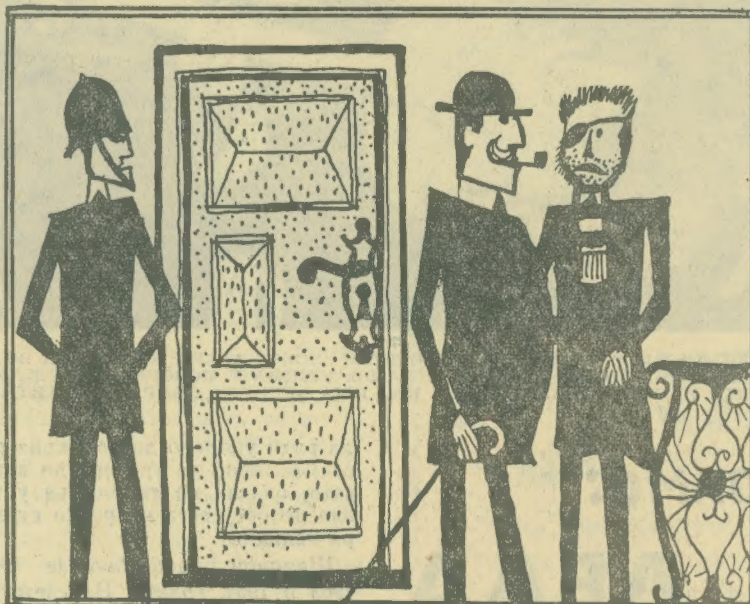
Крај једнооког Едија

ЕДИ БОРЦ, познат под надимком „Једнооки", имао је често „посла" с полицијом. Тако је једне ноћи био ухапшен због нарушавања реда и мира. Сутрадан ујутру, у том истом граду, у предсобљу њеног стана било је нађено тело удовице Н. Судском експертизом утврђено је да је смрт наступила као последица гушења, то јест да је удовицу Н. неко задавио. Инспектор Вернер саслушао је и једнооког Едија који је изјавио да је претходно вече провео обилазећи неке своје „клијенте".

На изненада постављено питање да ли је међу те „клијенте" спадала и удовица Н., Еди је изјавио да он са удовичином смрћу нема никакве везе. Када га је инспектор запитао откуд он онда зна за удовичину смрт, Еди је одговорио да је, пролазећи поред њене куће, провирио кроз кључаоницу и да је видео удовицу Н. како лежи на поду. Позвонио је, али на његово звоњење нико се није одазвао.

Пошто је разгледао удовичин стан, инспектор Вернер је наредио да Едија ухапсе као вероватног убицу.

На основу чега је инспектор Вернер утврдио да је Еди лагао?

Случај у ресторану

—За данас ми је доста посла — рекао је инспектор Вернер улазећи у ресторан после веома напорног дана. Али, инспектор није успео ни да затвори врата за собом када је до њега допрло гласно објашњавање.

— Ви сте поручили и свињске котлете са кромпиром — љутито је говорила келнерица обраћајући се једном мало припитом госту.

— Нисам ја поручио никакве свињске котлете с кромпиром — одговорио је узбуђени гост. — Ето шта човек дочека кад дође да се за своје рођене паре мало разоноди. Покушају да га опљачкају до голе коже.

— Ви сте пијани и уопште се не сећате шта сте све поручили за ова два часа откако сте дошли — наставила је келнерица да се објашњава.

— Ви врло добро знате да он није могао да поручи то јело — умешао се у разговор инспектор Вернер. — Молим вас да обоје пођете са мном до најближе полицијске станице. Ви — обратио се келнерици — да бисмо вас саслушали због покушаја преваре, а ви — рече госту — да дате своју изјаву о том случају.

Како је инспектор погодио да је келнерица покушала да превари припитог госта?

Историја једног зоолошког врта

Зоолошки врт енглеског града Бирмингема један је од најлепших на свету. Ево шта се прича о историји његовог постанка.

Једном је у Бирмингем дошао на гостовање циркус којим је управљао Џон Ринглинг, познат под надимком „краљ циркуса". Сваке вечери после завршетка представе Ринглинг је долазио у градски клуб где су се налазили највиђенији људи у граду и где су до касно уноћ играли домине. Једном се Ринглинг „борио" са Едвардом Беретом, главним уредником листа „Ејџ Хералд". Ринглинг није имао среће у игри. Када је изгубио све што је имао, предложио је новинару:

— Хајде да одиграмо још једну партију. Свиђа ми се ваш аутомобил. Стављам против њега слона из мог циркуса.

Смејући се, Берет је пристао и после неколико минута постао је сопственик слона. Следећег дана циркус је напустио град. Берет се нашао у тешком положају. Шта ће и куда са слоном? Најпре је решио да га држи затвореног у својој гаражи где му је стајао и нов аутомобил. Али, сутрадан је своја нова кола нашао у прилично жалосном стању. Тада, сетивши се да располаже моћним оружјем — штампом — Берт је одлучио да објави у свом листу низ чланака у којима би доказивао да један тако велики град као што је Бермингем треба и мора да има зоолошки врт.

С тим су се сложили сви грађани, а такође и градски оци. И довитљиви новинар утрапио је општини свог слона „по нешто сниженој цени"...

НАУЧНИЦИ СМАЊИЛИ ДРЖАВУ

У 17. веку по наређењу Луја XIV француски географи и физичари предузели су путовање по својој земљи да би саставили нову, тачнију карту Француске. Први пут су тада на основу астрономских осматрања научници Касино и Де Лаир одредили географску ширину и дужину главних градова Француске и обрисе француске средоземне и атлантске обале.

Резултати њиховог рада огорчили су краља: на новој карти Француска је била знатно мања но што се раније сматрало. Саслушавши извештај научника, Луј им је, уздахнувши, рекао: „Са жаљењем видим, господо, да ме је ваше путовање лишило знатног дела мога краљевства."

56.000 У НАПРСТКУ

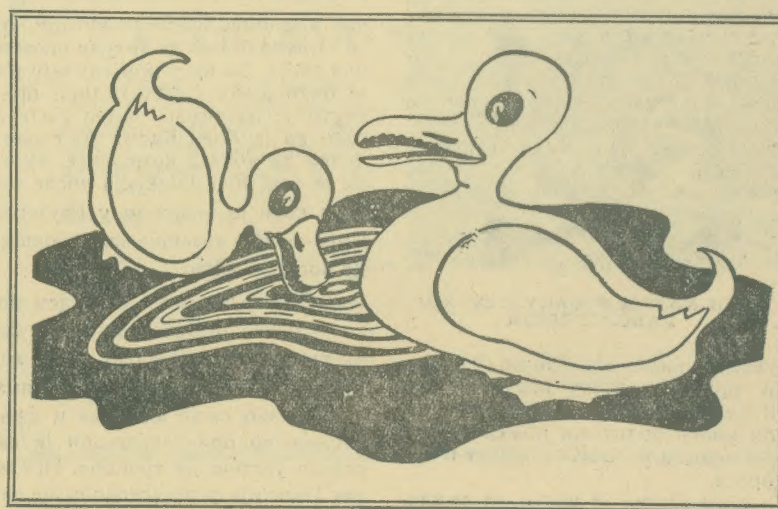
Саставни делови електронских апарата, па и сами апарати, постају из дана у дан све мањи. Нови методи дозвољавају да се производе толико сићушни полупроводници да 56.000 оваквих детаља без муке стане у обичан напрстак.

Може ли пловка без воде?

Пловке су птице-пливачице, прилагођене животу у води, јер између прстију имају пловне кожице. Добри су пливачи. Перје им је густо, премазано специјалном машћу, те вода не продире лако до њиховог тела. Кљун им је широк и назубљен, како би лакше цедиле кроза њ воду и задржале у њему љигав плен из воде.

Данас постоје многе расе питомих пловака, које су све постале од дивље пловке. Изгледа да је питома пловка најдоцније одомаћена од свих врста живине и то вероватно најпре у Кини, која је и данас највећи одгајивач пловки.

Разлог што се пловке мало гаје иако имају веома укусно месо и сем њега дају фино перје и јаја, лежи у раширеном мишљењу да пловке не могу живети без текуће воде. Италијански стручњак П. Бета у листу „Пољопривредна будућност", дајући савете за успешно одгајивање пловака, недвосмислено тврди да је пловкама потребно за живот једино обезбедити увек довољно воде за пиће. Пловчићи у старости од месец дана стављају се у мала јата од 10 до 15 комада у одређене засебне просторије, не дозвољава им се купање, јер тако, наводи овај стручњак, брже расту и када се са 3 до 4 месеца закољу имају укусније месо и печење је изванредно!

КРОЗ СНЕЖНИ ПАКАО

У историји изградње железница можда ниједна пруга није рађена под тежим условима, него прва пруга на Аљасци где је температура често била и минус 60 степени Целзијусових.

КАДА је 1896. године откривено злато на Аљасци, хиљаде људи из свих крајева света појуриле су да тамо нађу жељено богатство. Људи су морали да подносе натчовечанске напоре да би продрли у унутрашњост Аљаске где је злато било откривено.

То је била земља непроходних планина, дивљих литица, праисторијских шума и суровиx зима. Ветрови су били нарочито снажни зими тако да су носили и људе и животиње, ако би их изненадили на чистини.

Одскочно место у потрази за златом било је скоро непознато село Скагвеј, одакле је пут водио у унутрашњост земље око 200 километара до реке Јукон, а онда њеним током до ушћа реке Клондајк.

Али путовање од Скагвеја до ушћа реке Клондијак представљато зими. Велики број коња и много је право самоубиство, нарочито људи нестајало је на том путу. То путовање предузимали су само највећи авантуристи које је злато привлачило таквом снагом да на живот уопште нису мислили.

Коњи и мазге у Скагвеју достизали су фантастичну цену. Међутим мало је ко желео да их прода. Самоуслуга за једног коња за пут дуг 50 километара плаћала се и по хиљаду долара. Због тога су неки проницљиви енглески бизнисмени јасно увидели од какве би користи била пруга бар на том делу пута. Један млади канадски инжењер Мајк Кени, одлучио је да изгради ту пругу. У њу је уложио целу своју имовину од 100.000 долара.

Иако је Мајк Кени био већ признат инжењер и одличан спортиста, кога ништа није могло да спречи да изврши оно што науми, ипак му је мало ко веровао да ће он успети у том послу.

Обрачун са Смитовом бандом

Кени је склопио уговор са једном компанијом да ће пруга бити готова у току две године под условом да му компанија стави на располагање потребан новац и једног инжењера као помоћ. Кени је инжењера одмах послао у САД да набави потребан материјал, а он се прихватио најтежег посла: да набави потребне раднике. Људи је било доста, али све су то били авантуристи који нису волели да раде. Међутим, пошто је већина била без новца, то су махом хтели да зараде бар за одлазак.

Изградња још није била ни почела, а сметње су настале. Неки Смит прогласио је себе за самозваног шерифа и ударао дажбине на све. Једног дана Смит, праћен од дванаест телохранитеља, појавио се у канцеларији Мајка Кенија и захтевао од њега да плати порез. Смит је био необично снажан човек и веома вешт у баратању оружјем. Због тога су га се сви плашили. Нико није смео да му се супротстави.

Смит је стајао испред Мајка играјући се својим револвером, док је Мајк хладно одбијао да плати било шта. Иза Смита стајала је његова банда спремна да одмах прискочи у помоћ своме шефу. Десетак радника стајало је мало подаље и пратило ту сцену. Међутим, Смит је падао све више у ватру па је у једном тренутку уперио свој револвер у Мајка.

Тада се десило оно што нико није могао очекивати. Муњевитим скоком, који нико није очекивао Мајк Кени се бацио на земљу и обема рукама ухватио Смита за ноге па га оборио на земљу. Затим опет изненада, Кени је шчепао Смита за груди и бацио га међу његове бандите. Неколико пуцњева је одјекнуло. Мајк је брзо зграбио Смитов револвер који је овај испустио приликом пада. Али није имао прилике да га употреби, јер су бандити сами умакли видећи Смита како непомично лежи на поду. Смит је био мртав. Меци намењени Мајку, погодили су њега.

Посао напредује

Први километри пруге добро су напредовали захваљујући највише неуморном Мајку Кенију. Две хиљаде људи радили су као мрави када је време било топло а терен раван. Међутим, како се приближавала зима, све је било горе. Многи људи су довољно зарадили за повратак, па су напуштали посао плашећи се сурове зиме. Терен је постао све тежи. Стрме литице и хладно време отежавали су рад. Кени се највише плашио да их ветрови не ухвате на Белом прелазу где није било заштите. Због тога је ишао од радника до радника, свакога храбрио и помагао колико је год могао.

У октобру температура је пала испод нуле. На рукама радника појављивале су се многе прозеблине. Нико није смео да се креће стрмим клизавим литицама. Мајк је морао лично да се пентра по њима и да се спушта на конопцу да би избушио рупе за паљење експлозива. Једном је ставио више експлозива него што је било потребно па је цело брдо почело да се руши затрпавши том приликом 12 радника, које су једва откопали, али су тројица били мртви

Већина радника одбила је да даље ради. Почели су да уцењују платом. Међутим, Мајк је плаћао колико су год тражили само да би посао напредовао.

На температури од минус 60 степени

Уколико су више улазили у зиму, тешкоће су изгледале непремостиве. Температура је нагло почела да пада, тако да је често достизала и 60 степени Целзијусових испод нуле. Људи нису могли дуже да остану од једног сата. Хладноћа је много утицала на радну способност, тако да су се радници кретали као у неком сну. Иако су у шаторима биле пећи, а око шатора ложили велике ватре, све је било узалуд. Број радника је опадао, а посао је заостајао. У јануару су имали закашњење од два месеца. Мајка Кенија могло је да спасе од пропасти само чудо

Мајк је свуда стизао до помогне. Он није уопште осећао хладноћу ни замор. Снег је достизао висину и до шест метара. Трактор за чишћење снега био је потпуно затрпан, па су људи морали лопатама да чисте снег. Таман би очистили један део и почели да постављају шине, а лавина би се сручила и све су морали да почну испочетка. Једном је лавина однела трактор за чишћење снега у провалију која је била дубока око стотину метара. Радници су морали да сиђу у провалију, расклопе трактор и да га изнесу на трасу где су га поново склопили и то на температури од 40 степени испод нуле. Другом приликом лавина је однела седам радника од којих четворица нису могли бити спасени.

Ветар је носио људе

Људи су били на ивици своје моћи. Хтели су да прекину рад. Мајк Кени је стао пред њих и рекао:

—Жао ми је што приликом склапања уговора са вама нисам рекао да су ми потребни људи, а не кукавице.

После тога он је узео њихов алат и са другим инжењером и тројицом надзорника наставио рад. Радници су после извесног оклевања један за другим узимали алат и настављали посао.

Тешкоће су настале тек онда када су избили на сам врх Белог прелаза. Ветар је дувао страховитом брзином и све носио. Радници су морали да се везују конопцем око појаса, док су други крај везивали за шине и дрвеће. То је био прави ледени пакао. Сигурно никад ниједна пруга није рађена под тежим условима.

Компанија није била задовољна напредовањем радова. Послала је једног инжењера кога је овластила да обустави радове. Мајк је дошао у Скагвеј да сачека тог инжењера. Иако је то био млађи човек, он није могао да иде по великом снегу, тако да га је Мајк морао носити. Када је видео под каквим условима људи раде, он је написао извештај да је Мајк учинио више него чудо и да послове не треба обустављати. После три недеље он је умро од запаљења плућа.

У току прве године изграђено је само 70 километара пруге, што је представљало једну трећину. Али на том делу терен је био необично тежак. Када су поставили пругу преко Белог прелаза, Мајк је дао људима недељу дана одмора и неограничену количину вискија тако да су пили до бесвести.

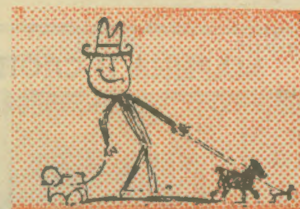
Када су поново наставили радове, Мајк је организовао посао тако да се ради и са другог краја да би се завршило на време. Од 2.000 радника који су почели посао мало је њих издржало до краја. Четрнаест радника је погинуло, док је неколико стотина остало без прстију и ушију услед смрзавања. Али ипак пруга је била завршена на време и то највише захваљујући неукротивој вољи и енергији Мајка Кенија.

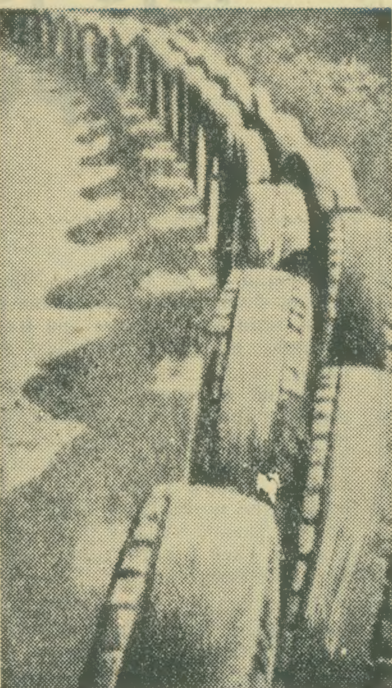
СТАРОСТ — ЖАЛОСТ

Едисонов фонограф изазива данас сажаљив осмех: реликвија прошлости... Мало чудно изгледа, али ће једном људи са истим осећањем симпатије и сажаљења посматрати прве електронске машине. То „једном" и није тако далеко. Наиме, већ идуће године биће стављена ван употребе и растављена на делове велика електронска машина „СЕАК", која је поштено одслужила свој четрнаестогодишњи радни стаж — јавља научни часопис „Електроникс". Електронска старица једва каска за супербрзим савременим електронским „мозговима". И памћење је почело да је издаје: време је да иде у пензију. За један примерак ове старе машине већ је припремљено место у музеју електронске технике, а остале иду — у отпад.

Шетач паса

Већ две године Џим Бак из Њујорка има ново занимање које му доноси готово двоструко већи приход од ранијег. Џим изводи у шетњу четрдесетак паса који су својина њујоршких богаташа. Своје питомце Бак води у шетњу, појединачно или у групама, у Централ-парк или око Манхетена. Своје услуге он наплаћује према величини и „карактеру" паса. За љуте псе, спремне да уједу, такса је двострука.

НОВО ЗА СТАРЕ ГУМЕ

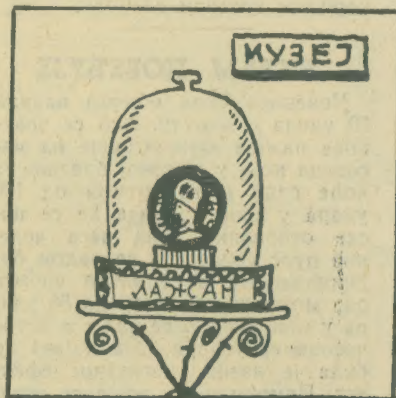
На неким путевима у Бугарској, на изузетно опасним деоницама, постављене су ограде од старих аутомобилских гума. Двоструки ред ових гума постављених на бетонске темеље, показао се као неупоредиво сигурнија заштита од досадашњих камених или металних ограда.

НУМИЗМАТИЧАР — ФАЛСИФИКАТОР

У „добро старо доба" у немачком граду Офенбафу живео је државни саветник Бенет, страсни колекционар старог новца, првенствено античког. Али, како није увек имао могућности да куповином допуњава своју збирку, он је потражио и нашао „излаз" из тог положаја. Наиме, Бенет је почео сам да израђује антички новац. Према њему треба ипак бити правичан: чинио је то савршено. Чак ни стручњаци не би успели да открију фалсификоване примерке да после смрти старог нумизматичара у подруму његове куће нису нађени очигледни „докази". Један од тих доказа — челични жиг за утискивање лика на металним новчићима, чува се данас у музеју.

Године 1830. умро је не само спретан фалсификатор, већ и велики уметник — саветник Бенет.

ФАРАОН ЕХНАТОН

и његова схватања

ЕГИПАТ је изненада после многих окрутних и немилосрдних фараона добио једнога који је био сушта супротност овима — Аменхотепа IV, који је касније променио име у Ехнатон. С правом се може сматрати да је Ехнатон једна од најзначајнијих појава старије оријенталне историје.

Када је Ехнатон угледао светлост дана у Теби, тадашњој престоници фараона, у ризницама Тебе и Амарне налазила се тако велика залиха злата какву ни пре ни после фараонско царство није поседовало. Столећима се у ове ризнице сливало злато са свих страна света. Огромне количине злата притицале су из тајанствене земље Пунт, која се вероватно налазила у сливу реке Замбези. Но поред тога фараонима су на плаћање данка били обавезни: краљеви Палестине и Сирије, градови на обалама Средоземнога мора, Кипар и Крит, становништво Синаја, обале Црвенога мора све до Сомалије и црначка племена Судана, па чак и многа грчка острва.

Фараони су били моћнији но икада. У престоницу Тебу долазили су са свих страна посланици, трговци и уметници да се диве њеним лепотама. Тебански двор блистао је у злату и раскоши и уметничким делима. Био је сјајнији од онога из прича „1001 ноћи“.

У краљевској палати у Теби, која лежи на почетку пустиње на подножју западних брежуљака, родио се син фараона Аменхотепа III и краљице Теје. Та пространа и зрачна грађевина била је искићена разноврсним сликама. Таваница и подови били су омалани са пуно маште. Ту су се налазили призори из животињског царства. Дивље мачке шуњају се кроз обрасле мочваре, а шарене рибе јуре се кроз воду. Око палате налазио се диван врт пун цвећа и дрвећа из разних крајева света, а у њему се налазило и велико вештачко језеро чије су обале биле обрасле дрвећем из Азије. А горе на плавом небу летела су јата белих голубова.

Био је блед и болешљив дечак који је израстао у човека мршава, фелашка тела, неправилних и осећајних црта лица, човека сањалицу, утописту и патничког идеолога. Био је миран и марљив младић чије су мисли лутале у даљину у потрази за срећом коју му је његова нежна конституција ускраћивала. Био је љубазан и нежан, па су га већ у раној младости називали „господар слатког дашка“.

Као дечак неколико првих година владао је под регентством своје мајке Теје. Ова необична жена и далековида владарка имала је много разумевања за величанствене реформаторске потезе свога сина. А он, Ехнатон, прихватио се подухвата, који је потребно отргнути од заборава, да се ослободи бучног многобоштва и свештеничке властољубивости. Признао је старог бога сунца Атона и клањање њему прогласио државном религијом. Своје име Аменхотеп, које је садржавало име свргнутог бога Амона, заменио је новим, програматским Ехнатон, што значи Атону угодан. Његов монотеизам одбацио је свако сликовито приказивање бога и само се Сунчевој плочи указивала почаст. Напустио је стару престоницу Тебу и основао нову престоницу Амарну.

Међутим, значајније од свих реформи је то што је један фараон успео да се отме насиљу и терету божанско-свештеничког предања, раскине окове усамљеног владалачког живота, да би постао човек који је уметности и култури дао слободу. Његов период значајан је у уметности, јер

је заступао реалистичка схватања и дозвољавао да се лик фараона, чланова његове породице и пратње раде по живим узорима, што су наравно следили и остали великаши.

Наравно свет није мирно примао његове реформе. Низ немилих догађаја потресао је његов престо пред крај његове владавине. Али он је до краја остао чврст и веран својим начелима.

Један надгробни натпис из 12. године његове владавине приказује исплату данка вазалних држава. Краљ Ехнатон и краљица Нефретета седе у државним носилима обложеним листићима злата. И ако има на себи краљевске знаке и очито жели истаћи своје краљевско достојанство, ипак на њему нема оне укочене неприступачности његових претходника, па чак допушта да га краљица пред целим светом нежно обгрли руком.

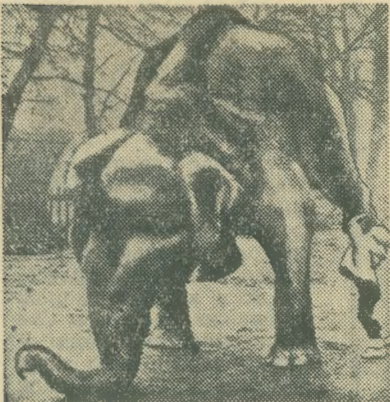
Натпис гласи: „Година 12, 2. месец зиме, 8. дан. Краљ и краљица — да живе увек и на веке — појавише се у великим златним државним носилима да приме данак од Сирије и Етиопије, од Запада и Истока. Сакупили су се изасланици свију земаља, исто тако и посланици са отока усред мора и доносили жртвене дарове краљу док је он седео на великом престолу у граду Атону, а они су за то добили разрешење и слободу...“

Ту се виде Азијати у дугачким одорама како доносе трибут Сирије: прекрасне посуде од племените ковине или драгог камења, слонову кост и уметнички израђено оружје. За њима су дивље животиње и ватрени коњи, затим опет купе и крчази од злата са фигурама, допринос „острва усред мора“. Данак Судана и Нубије вуку перјем окићени робови: углавном шипке и прстење од масивног злата и врећице са златним прахом из рудника источне пустиње. Затим оружје, слонову кост, крзна, говеда, антилопе, лавове, пантере. На крају те поворке ступа чета робова. Интересантно је да они ступају слободно и неусиљено, а не као раније у оковима и под јармом. Младом владару, види се, било је одвратно свако насиље.

Мрзео је рат и насиље и веровао у племенитост и постојаност својих истомишљеника и вазала. Своју огромну ризницу користио је у славу бога Атона кога је он направио симболом, заштитником и покретачем човечности, љубави према ближњему и вечног мира међу народима. Када су Хити продрли у Сирију, а Кариби с југа преплавили земљу, Атон је остао нем и није му послао никакву помоћ. Рудници су пресахли, ризнице се испразниле и Египат је за неколико година спао са свог положаја светске велесиле на понижавајуће стање једне пропале државе.

Ехнатон је завршио живот заједно са сломом своје науке и свога царства. Брзо је сахрањена његова утопија човекољубља и земљом су опет завладали људи брутално-реалистичких назора који су вратили сјај и славу немилосрдном и безосећајном богу Амону.

МАРИНА И СЛОН

Свака девојчица има своју омиљену играчку. За једну је то лутка, а за другу — живи слон. Четворогодишња Марина, кћерка једног артисте из Лондонског циркуса, воли да се поигра са слоном. А за слона дизање ноге није игра, већ посао, а у сваком послу помоћ је добродошла. Чак и кад потиче од једне мајушне четворогодишње девојчице...

КОРЊАЧА С ПЛОЧИЦОМ

Јужнокорејски рибари причају да су ухватили корњачу на чијем се оклопу налазила причвршћена плочица на којој пише: „Корњачу ову пустили су на слободу монаси Конгчена године 14. владе династије Мин“. Као што је познато, ова династија владала је Кином од 1368. до 1644. године. Значи, корњача сада има око 600 година. Рибари су старој корњачи вратили слободу.

РИТАМ ПОБЕЂУЈЕ

Човеково срце обично начини 70 удара у минуту. Ако се човекова пажња концентрише на часовник који у његовој близини таколе ради и то ритмом од 100 удара у минуту, онда ће се после отприлике пола часа човеков пулс ускладити са радом будилника. На исти начин срчани рад може се успорити до 55 удара у минуту, ако се рад тог истог часовника успори. Ова појава добила је назив „магнетног ефекта“. Помоћу њега може се успавати човек који пати од несанице, као што се, обрнуто, човек може довести у стање нервне узбуђености.

У Западној Немачкој били су у вези са овом појавом изведени занимљиви опити над неким представницима птичјег царства. Поред кавеза јужноазијског дрозда -шама, птице познате по свом изванредном певању, поставили су будилник. Птица је одмах запевала у ритму часовника. Када је рад будилника био успорен, дроздове мелодије постале су сентименталније и лаганије.

РЕТКА МАРКА

Једна од најређих марки ваздушне поште у свету је марка Аустралије емитована 1920. године. Ево њене историје.

Дванаестог новембра 1919. године енглески пилот Рос Смит полетео је из Лондона у Мелбурн. Он је понео са собом 320 писама „плаћених“ обичним поштанским маркама (Велика Британија нема специјалне марке за ваздуши саобраћај).

Десетог децембра Смит је атерирао на северној обали Аустралије. Због разних сметњи у Мелбурн је стигао тек 26. фебруара 1920. године. Уз пут је он на одређеним пунктовима избацио помоћу падобрана 190 писама. Поводом доласка Роса Смита у Мелбурн, била је издата специјална марка с натписом: „Прва ваздушна пошта Енглеска — Аустралија 12. новембра — 10. децембар 1919.“ Преосталих 130 писама било је стављено у нове коверте с том марком. Марке су биле поништене специјалним жигом. Готово све преостале марке биле су затим уништене. На тај начин, 130 поништених и пет-шест непоштених примерака — то је све што је од ове серије остало филателистима.

ШКОЛЕ

чије је време прошло

ЉУДИ су се вековима дивили снази и величини слонова. Он је „најважнији инвентар“ сваког зоолошког врта, јер се пред његовим кавезом налази највише гледалаца, поготову деце.

Слонови, а нарочито они у Индији, одавно су и много служили човеку. Они су носили посечена стабла, преносили људе, просто су били „десна рука“ човеку.

Афрички слонови, који се налазе на нашим сликама, тек су много касније коришћени као тегљачи; заправо крајем прошлог века.

У бившем Белгијском Конгу постојала је школа за те великоухе становнике степе и џунгле. Та се школа звала „Станица за припитомљавање слонова“, а била је уређена по узору на сличне школе које су већ постојале у Индији.

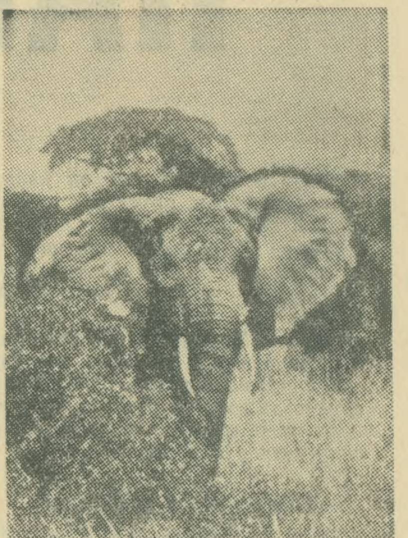
Ову школу углавном су „похађали“ млади слонови који су уловљени и одвојени од мајки. Прво би их везали, а затим постављали у ред једног за другим у огромном школском дворишту, како би их привикли на људе. После тога прелазило се на дресуру. „Учитељи“ су били стари, извежбани слонови, који су „утицали“ на младе да пођу њиховим утабаним стопама.

Дневни програм школе био је строго одређен. Радно време било је увек исто. Најважнији задатак ових „основаца“ био је у томе да ломе и доносе у школско двориште гране које су им служиле за храну. Дневно купање било је обавезно и увек у исто доба, јер без хигијене нема ништа.

Данас, када су мотор и друга техничка средства продрли у Африку, више се не траже слонови радници. Због тога је дошло до укидања ове школе која је за многе научнике била веома згодно место за испитивање живота и нарави слонова.

ВЕЗАНИ ЛАНЦИМА, САМО У ПОЧЕТКУ ШКОЛОВАЊА, МЛАДИ СЛОНОВИ ВЕЧЕРАЈУ: ЈЕДУ ОНО ШТО СУ САМИ ДОНЕЛИ ИЗ ШУМЕ. ПОСЛЕ ВЕЧЕРЕ ИДУ НА СПАВАЊЕ, ТЈ. ЛЕЖУ НА ЗЕМЉУ, АЛИ ТАЈ ОДМОР И НЕ ТРАЈЕ ДУГО. СЛОН НЕ СПАВА ВИШЕ ОД 3 ЧАСА ЗА ЈЕДНУ НОЋ

СТРАШНИ, ОПАСНИ БЕЛИ ЗУБИ — КЉОВЕ И РАШИРЕНЕ ОГРОМНЕ УШИ: АФРИЧКИ СЛОН ЈЕ НА ОПРЕЗУ — НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ

МЛАДИ, ТЕК УХВАЋЕНИ СЛОНОВИ УЧЕ ОД СВОЈИХ СТАРИЈИХ ДА МАРШИРАЈУ И ДА СЕ ПРИВИКАВАЈУ НА ЈЕДАН СРЕЂЕН И ПЛАНСКИ ЖИВОТ. ПОРЕД СВАКОГ МЛАДОГ СЛОНА ИДЕ ПО ЈЕДАН СТАРИЈИ, ЈЕР СЕ И ТУ МНОГО ПОСТИЖЕ УГЛЕДАЈУЋИ СЕ НА ПОНАШАЊЕ ИСКУСНОГ

ЗАБАВНИКОВ МАГАЗИН

ЕЛЕКТРОМАГНЕТ против термита

Најезда термита на Европу донела је многим земљама велике бриге и проблеме. Термити угрожавају зграде и споменике културе, и борба против њих засад није дала неке нарочите резултате.

Недавно је берлински научник Бекер утврдио да се ови инсекти крећу дуж линија земљиног магнетског поља. Бекер сматра да би се постављањем јаких електромагнета термити могли обманути и натерати да се крећу у жељеном правцу, то јест право у постављене „замке“ са отровом.

Осећање времена код животиња

Већина људи у било које доба дана и ноћи може с приличном тачношћу да одговори на питање: „Колико је часова?, чак и не погледавши на часовник. Сличним „унутрашњим часовником“ располажу и животиње.

Енглески зоолог Вилијам Бич наводи занимљиве податке о осећању времена код магараца. За време путовања по Калифорнији Бич је посетио једну малу фарму чији је сопственик за пољске радове употребљавао само магарце. Имао их је више од сто и сви су они прекидали рад у секунд тачно у подне, без икаквих сигнала са стране. Већ у 12 часова и 1 минут никаква сила не би их могла натерати да наставе рад. У 18 часова, опет тачно у минут, магарци су настављали посао.

Научник Густав Екштајн причао је о својим запажањима која се односе на осећање времена код мачака. Тако се његов мачак Вили враћао кући после ноћних шетњи тачно у 8 часова и 10 минута изјутра, ни минут касније. Сваког понедељка, тачно у 19 часова и 45 минута, Вили се појављивао у болници у суседству да би посматрао како лекари играју бинго. Он се никад није преварио ни у дану ни у часу.

ЗРНА ЗНАЊА

ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ

Мери и важи, па онда кажи.

☆

Благо оном ко зна да не зна, а хоће да зна.

☆

Где нема рада ту невоља влада.

☆

Ништа нема боље од добре воље.

☆

Без орача и копача, нема хлеба ни колача.

☆

Ко лети ладује, зими гладује.

☆

Бољи је договор него поговор.

☆

Ко штеди у другог не гледи.

☆

Ко за туђом вуном пође, сам остригжен кући дође.

☆

Док имаш свачији си, кад немаш ничији си.

☆

Залуду је начина, када није зачина.

☆

Не пада снег да помори свет, но да сваки враг покаже свој траг.

☆

Старац за поправку и науку није, само младо дрво може да се вије.

Тешко глави кад реп заповеда.

☆

Ко за репом пође, тај у трње дође.

☆

Где се биволи купају, ту жабе цркавају.

☆

Где новац звечи, правда јечи.

☆

Дрво без гране и човек без мане — не могу бити.

☆

Животиње су шарене споља, људи изнутра.

☆

Јача су двојица, него Радојица.

☆

Изићи ће дело на видело.

☆

Кад се једе и пије, онда има доста пријатеља.

☆

Какав поздрав, онакав и отпоздрав.

☆

Ко брзо суди, брзо се каје.

☆

Ко другог вара и њега ће други.

☆

Ко жали клинац, изгубиће потковицу.

☆

Ко једанпут слаже, други пут залуду каже.

☆

Ако будеш свуда, нећеш бити нигде.

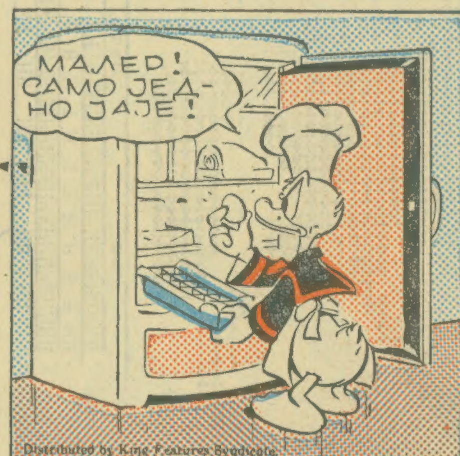

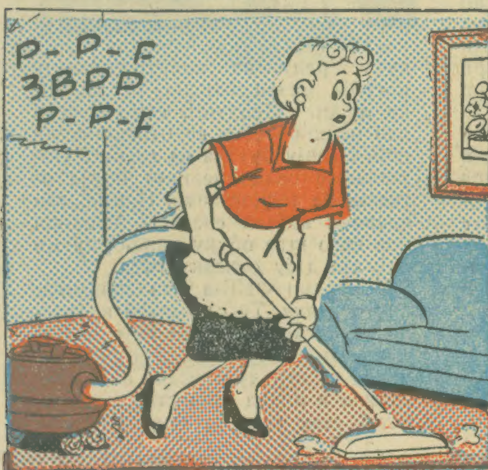

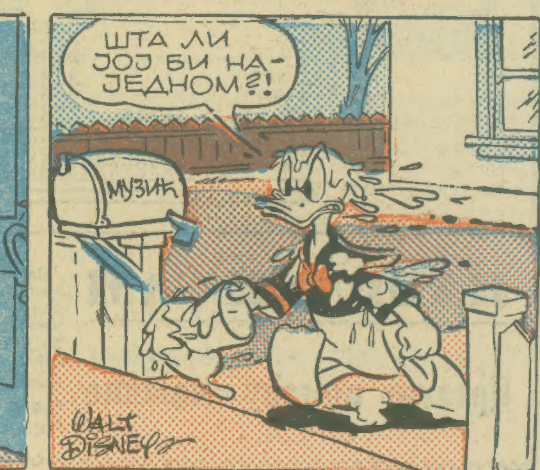

ПРЕРИЈА

ПО РОМАНУ Ф КУПЕРА

ИНЕС И ЏОН НИСУ НИ СЛУТИЛИ КАКВА ИХ ОПАСНОСТ ЧЕКА...
КРОЗ ДВА ДАНА БИЋЕМО ВЕНЧАНИ!
ТА ДВА ДАНА ИЗГЛЕДАЋЕ МИ КАО ЧИТАВА ВЕЧНОСТ, МОЈА ИНЕС!

КАДА СЕ ЏОН МИДЛТОН ОПРОСТИО...:
САД ЈЕ ПРИЛИКА! БРЗО!

У БЛИЗИНИ НИЈЕ БИЛО НИКОГ ДА СИРОТОЈ ИНЕС ПРИТЕКНЕ У ПОМОЋ. ОТИМАЧИ СУ ЈЕ ОДНЕЛИ ДО ЊИХОВОГ ТАЈНОГ СКРОВИШТА У БРДИМА, СА ДРУГЕ СТРАНЕ ГРАНИЦЕ...

ИНЕС НИЈЕ НИШТА ЧУЛА. ИЗНЕНАДА...
ОДЛИЧНО! А САД НА КОЊЕ!

ПОЗВАН ДА СЕ СМЕСТА ВРАТИ НА ХАСИЈЕНДУ, КАПЕТАН МИДЛТОН ЗАКЛЕО СЕ ИНЕСИНОМ ОЦУ...
КУНЕМ СЕ ДА ЋУ ЈЕ НАЋИ МАКАР МОРАО ДА ПРЕЂЕМ ЧИТАВ КОНТИНЕНТ И УЗДУЖ И ПОПРЕКО, И КУНЕМ СЕ ДА ЋУ КАЗНИТИ ЗЛИКОВЦЕ.

ТАКО ЈЕ ЏОН МИДЛТОН УЗЕО ОРУЖЈЕ И КОЊА И КРЕНУО У ПОТЕРУ ЗА ОТМИЧАРИМА КОЈИ СУ ПОБЕГЛИ ПРЕМА ПРЕРИЈАМА. НЕДЕЉАМА ЈЕ ЛУТАО БЕЗ УСПЕХА АЛИ НИЈЕ ОДУСТАО ОД СВОГ ЦИЉА...

690

ОТИСЦИ ПРСТИЈУ
и њихова историја

ГЕРАРД Енгерт, службеник ФИБ-а, вероватно је човек који највише зна о отисцима прстију. Његова стручност толико је велика да широм Америке држи предавања, па га чак позивају и неке полиције из Европе да им помогне у изузетно тешким ситуацијама.

Енгерт је у једном предавању испричао како је у ствари дошло до тога да се Америка почела да служи методом отисака. Почетком овог века одржана је светска изложба у Сент Луису. Том приликом Енглеска је излагала драгуље неоцењиве вредности. Са драгуљима су дошли у Америку и службеници Скотланд јарда па су том приликом упознали америчку полицију са узимањем и коришћењем отисака прстију. Тако је овај систем 5. јуна 1903. године први пут употребљен у Синг-Сингу. Али, ни Европа није знала много раније за отиске прстију. И у Енглеској су се први пут отисци прстију употребили 1901. године.

Међутим, у прастара времена изгледа да је било познато да отисак прста вреди као потпис. Тако се и у библији помиње да је апостол Павле своја писма потписивао отиском прста, а и старокинеска књига закона „Јунг-Хвин" спомиње отиске прстију. Печат од глине на коме се налазио отисак прста служио је као потпис на признаници за дуг у Кини и то још пре наше ере.

У Персији, у 14. веку, узимали су отиске прстију као доказ идентификације истакнутих странаца који су улазили у земљу, а нарочито се то односило на богате трговце и изасланике појединих земаља. У то време то није сматрано као понижавајуће, пошто су се и закони потписивали отиском прста. Још у та стара времена људи су знали да отисци прстију нису једнаки.

Данас су отисци прстију јак доказ идентификације. У Вашингтону у Уреду за идентификацију постоје разни отисци 75 милиона људи. Међутим, само десети део ових отисака су отисци људи који „имају бутера на глави". Објашњење овако великог броја отисака је једноставно. Наиме, сви чланови војних снага у Америци пре него што обуку униформу морају да дају отисак прста.

У архиви ФИБ-а има занимљивих отисака. Ту се налазе и отисци канадских петорки које је Енгерт помно студирао. Природа се никад у погледу отисака није преварила и никад није створила два иста; увек постоји мала разлика.

НАПРАВИ САМ
Цртање помоћу машине

За цртање вам није увек потребан талент. Понекад природну надареност могу да замене добра воља и стрпљење. То је случај и код овог начина сликања помоћу — писаће машине. Ако имате мало маште, поред каубоја на коњу, венецијанске гондоле, слона и трамваја, на писаћој машини можете „насликати" још много разних предмета и животиња. За сликање машином можете употребити готово сва слова. Потребно је само да приликом избора поведете рачуна да се њихов облик на известан начин слаже с предметом који желите да нацртате.

RIPLEY'S

Веровали или не!

ЗЛАТНИ ПИЈУКАВАЦ

ПРЕЛЕТИ БЕЗ ЗАУСТАВЉАЊА ОД АЛЕУТА ДО ХАВАЈА **ЗА 35 ЧАСОВА РАЗДАЉИНУ ОД 3.200 КИЛОМЕТАРА**

МУЗЕЈ МИРА

У ЗАНЗИБАРУ, САГРАЂЕН 1925. ГОДИНЕ, ИМА НА ВРХУ КРОВА ЈЕДАН ОГРОМАН ПРСТЕН. ГРАДИТЕЉ МУЗЕЈА ПОСТАВИО ГА ЈЕ ТАМО ДА БИ У СЛУЧАЈУ ЗЕМЉОТРЕСА „**АНЂЕО ЧУВАР МОГАО ДА ЧИТАВУ ГРАЂЕВИНУ ПОДИГНЕ НА НЕБО**"!

НАЈЈАЧА ЖЕНА

АНА ХЕЛИОТ, ЦИРКУСКА АРТИСТКИЊА ИЗ ШТУТГАРТА (НЕМАЧКА), ШЕТАЛА СЕ СВАКЕ ВЕЧЕРИ НОСЕЋИ НА РАМЕНИМА ЛАВА ТЕШКОГ **320 КИЛОГРАМА**!

ЗАМРШЕНЕ ФИНАНСИЈЕ

ДУГАЧКА ВЛАКНА ОБОЈЕНА ЈАРКОЦРВЕНО СЛУЖИЛА СУ НЕКАД НА ПАЦИФИЧКОМ ОСТРВУ МАЛЕКУЛИ КАО **НОВАЦ**!

ВИЛИЈАМ БЕКФОРД

(1760 – 1844)

БОГАТ И ЕКСЦЕНТРИЧАН ЕНГЛЕЗ МНОГО ЈЕ ПУТОВАО И НА СВА ПУТОВАЊА ВОДИО ЈЕ ЧЕТУ МОЛЕРА И ТАПЕТАРА. ОН ЈЕ ЗАХТЕВАО ДА МУ СЕ СОБЕ У КРЧМАМА ГДЕ ЈЕ ОДСЕДАО ОКРЕЧЕ ИЛИ ОБЛОЖЕ ТАПЕТАМА **ЧАК И КАДА БИ У ЊИМА ОСТАЈАО САМО ЈЕДНУ НОЋ**!

МУМИФИЦИРАНА РУКА

ОДСЕЧЕНА ЈЕДНОМ **ЈАВНОМ БЕЛЕЖНИКУ** КОЈИ ЈЕ ФАЛСИФИКОВАО НЕКИ ДОКУМЕНТ. БИЛА ЈЕ 400 ГОДИНА ИЗЛОЖЕНА У ЗГРАДИ ОПШТИНЕ У МИНСТЕРУ (НЕМАЧКА) **КАО ОПОМЕНА ДРУГИМ БЕЛЕЖНИЦИМА**

ПРЕМА РОМАНУ В. ИГОА

ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

ОПЕРАЦИЈА НА СРЦУ

На клиници у енглеском граду Кембрицу над двогодишњим Пашом вршена је операција на желуцу. Изненада, за време операције његово срце престало је да куца. Хирурзи су сместа отворили грудни кош и после 35 минута масаже вратили су у живот свог пацијента. Паша је оздравио и вратио се у менажерију. Да, у менажерију, јер Паша је један — лав.

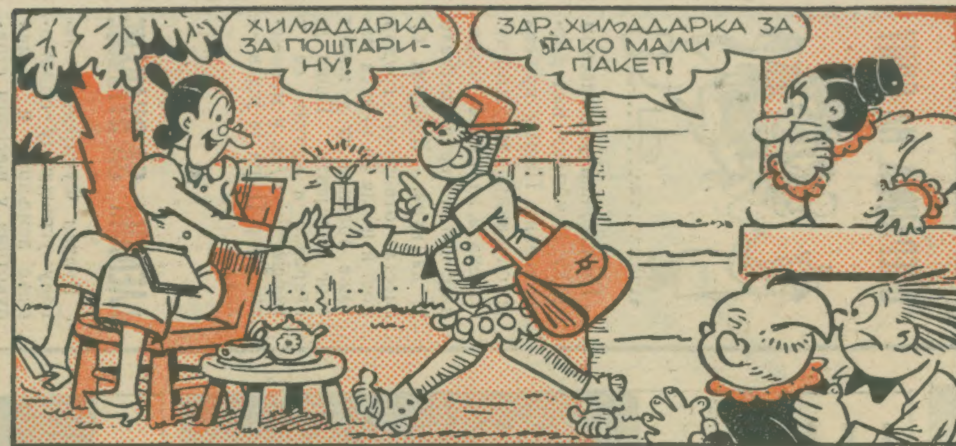
★

»ЛЕПАК« ЗА ВУЛКАНЕ

Вулкан Фуџијама у Јапану угрожавају одроњавање земљишта и појава пукотина у његовим странама. Да би се планина сачувала у првобитном облику, професор Цуко Ивазука предложио је да се пукотине цементирају нарочитим раствором који је он назвао „камени лепак".

ТРИ ТОМАСИНИНА ЖИВОТА

Walt Disney

РОК ХАДСОН је име које је Холивуду донело милионе. Добио је надимак „мистер Холивуд", али га је поштено и заслужио. Додуше, јунак у филмовима „Гиганти", „Шапутање на јастуку", „Пламен над Африком", „У другој земљи", „Не шаљи ми цвеће" морао се годинама борити да га свет призна

У почетку се Рок Хадсон звао Рој Ширер. Родио се 17. новембра 1924. године у Винетки, као син сиромашног власника гараже. Пошто је прерано дошао на свет, сви су изгледи били да од слабачке бебе никада неће постати „прави човек" — висок 1,93 метра.

Његов живот није био лак. Ништа га код куће није радовало, скитао се, најрадије је ишао у биоскоп. Школу је узгред похађао. Био је разносач робе у једној колонијалној радњи, а поред тога глумац, наравно само у оквиру школе.

— Радо сам глумио и увек сам то покушавао, прича Рок Хадсон. Али нисам био у стању да издржим једну целу улогу, јер нисам могао да запамтим текст. Само сам се једном показао сјајно. То је било када сам представљао једног од три мудраца са истока. Наиме, није требало да изговорим ниједну реч.

„Хало, говори мистер Холивуд"

Рок Хадсон: КАРИЈЕРА с препрекама

Рок Хадсон је и даље гајио жељу да постане глумац, али су изгледи били слаби. Радио је и са животним намирницама. Обузимале су га тмурна осећања. Видео је пред очима упропашћен живот.

Пошто је завршио војску, постао је помоћни писмоноша. Тешио се тиме да је слаб посао још увек бољи него никакав. Вероватно је то мислио и када је постао шофер камиона. Преостала му је још једина нада на неки срећан случај. Када говори о томе времену он обично каже:

— Нико не може да замисли колико сам дуго чекао на тај срећан случај. Већ сам поверовао да сам га се дочепао, кад моја мајка, која је радила код једног телефонског друштва, рече да је премештена у Пасадену у Калифорнији. Наравно, отишао сам с њом. Калифорнија ми је изгледала готово идентична са Холивудом. Али, нисам дошао у близину Холивуда, него у близину свога оца који је имао електричарску радњу у Лонг Бичу, сасвим близу јужнокалифорнијског универзитета. Отац ми је саветовао да наставим студије, али до тога није дошло. Морао сам да зарадим новац, разносио сам робу мога оца: поправљао усисиваче и фрижидере и сазнао сам, на свој ужас, да због недовољног школског образовања уопште нећу бити примљен на универзитет.

Рок Хадсон поново је постао шофер. О томе прича:

— То ме није ни најмање уредило. Вечита вожња ми је досадила. Није ми било пријатно када се понекад десило да сам морао паркирати баш испред моћних студија Парамунта или испред универзитета. Замишљао сам да ће неки продуцент јурећи у своме кадилаку бацити поглед на мене и доћи до уверења да је у мени нашао правога човека за свој следећи велики филм. Али, ниједан продуцент није ме ни опазио а ја сам сматрао да су ти људи очигледно слепи — толико сам био глуп. Холивуд је врвео а врви још и данас — од људи мога позива и мојих бивших жеља. Сви они сањају као што сам и ја некад сањао.

Неки пријатељи саветовали су му да изради своје фотографије у великом формату. Једва је скупио новац и почео да бомбардује разне продуценте писмима у којима су биле приложене фотографије. Обратио се агенту Хенрију Вилсону који је био познат по томе што је од непознатих људи правио филмске звезде. Из целог света Вилсон је довлачио таленте и многи погодак му је успео, као Ингрид Бергман, Алида Вали, Росано Браци. Вилсон је имао само једну лошу навику, није одговарао на свако писмо — на пример, на Роково. Али овај није попуштао. Довезао се својим камионом пред студио Хенрија Вилсона и стварно успео да продре у његову канцеларију.

— Знате ли да глумите? — било је прво питање које је Вилсон поставио овоме младићу.

Вилсон је очекивао да ће добити уобичајени одговор:

— Да, свакако!

Међутим, на велико Вилсоново чудо одговор је гласио:

— Не, господине!

Хадсон то још није ни изговорио, а већ је добио у руке један манускрипт. Вилсон му је напоменуо да прочита неколико страница и изговори. Рок је послушао. Вилсон је у себи мислио да момак ништа не зна, да је један обичан клипан, али да изванредно изгледа. Покушао је да невештог младића негде смести.

У почетку су сви продуценти одбили да се упуштају у ма какав посао са једним жутокљунцем. Вилсон није клонуо. Постигао је да су у „Фоксу" направљени пробни снимци, али је све испало страшно. Вилсон се није дао. Отпремио је Рока у глумачку школу. Месеци су прошли, па је најзад дошло до једног ангажмана. О томе Рок прича:

— Улога је била мала, али за мене спас у последњем часу. Јер после фиаска код „Фокса" нико се за мене није интересовао. Једноставно нико ме није ценио, па ни ја сам. Стварно сам био плашљив и беспомоћан човек, тако беспомоћан да човек просто заплаче. И данас би могао да заплачем када се сетим како је дошло до мог данашњег имена. Ја сам са својим именом био задовољан, али други нису били тога мишљења. Смислили су да моје име саставе из географије. Пошто је једном режисеру случајно дошао у руке проспект о вожњи по реци Хадсон ја сам морао тако да се назовем, а пошто му је пала напамет Гибралтарска стена (Рок-стена) реч Рок стављена је испред речи Хадсон. Све су то сматрали као неку симболику: стена у мору филмске вреве. Тако сам постао Рок Хадсон. То име никада нисам волео, па га ни данас не волим.

Па ипак то име је постало појам, али не одмах. Први покушај да се Рок употреби као глумац није успео. У филму „Борбени ескадрон" са Едмундом О'Брајеном и Робертом Стаком дата му је мајушна улога статисте. Имао је да каже само једну једину реченицу коју је понављао 38 пута и узвик погрешно. Рок каже:

— То је било ужасно. Друга бламажа дошла је убрзо. Ја сам хвалисаво изјавио да сам добар јахач, али ја то нисам био. Учио сам дакле да јашем. Било је страшно све док нисам научио да се одржим у седлу. Убрзо сам морао да играм каубоја. Не могу ником да опишем какве су то биле муке.

Како је затим дошло до тога да је одједном постао филмска звезда још и данас му изгледа то као неко чудо. Почео је са филмом „Чудесна моћ" који представља почетак каријере Рока Хадсона.

Када је требало да почне снимање филма „Гиганти" сви холивудски старови од 25 до 50 година утркивали су се да добију улогу тексашког ранчера Бика Бенедикта. Рок Хадсон није учествовао у трци, али је добио улогу поред Џемса Дина и Елизабете Тејлор.

Џорџ Стивенс је причао:

— Знао сам да је то права лутрија да Рока изаберем за ту улогу. Ризиковао сам, али се исплатило. У свим својим ранијим филмовима ма колико да се допадао Рок није могао у правом смислу речи да се разигра. Сада му је додељено ново подручје. Ништа више не радује једног режисера, него када је у могућности да потпуно искористи глумца.

Бик Бенедикт је стварно била сјајна улога која је Року Хадсону донела врхунско место у филмском свету. Сада већ више није могао да се брани од силних понуда. Он је данас срећан што му је пошло за руком да превали тежак пут од сметеног младића до врхунског стара са врхунским гажама. Он је покушао и као продуцент, али су му више успеха донели филмови у којима није био продуцент: „Шапутање на јастуку", „Пицама за двоје", „Не шаљи ми цвеће".

Рок каже:

— Сад је све у реду. Све ме невероватно радује, било да снимам у Холивуду или другде, било да нешто испадне боље, а нешто лошије. Мислим да се никад нећу уморити од филма. То је најдивнији посао на свету.

Нов град на мору

Данаца нема много, али како ни земље немају много осећа се несташица у теренима за подизање нових и ширење већ постојећих градова. Због тога је данско министарство индустрије припремило пројект назван „Аведоре" који треба да буде остварен 1967. године. Пројект предвиђа изградњу једног индустријског насеља на 367 хектара површине, за 25.000 становника, које би се налазило 10 километара северно од Копенхагена. Међутим, терен на коме ће се насеље подићи засад се не може чак ни разгледати, јер се још налази на отвореном мору које тек треба засути.

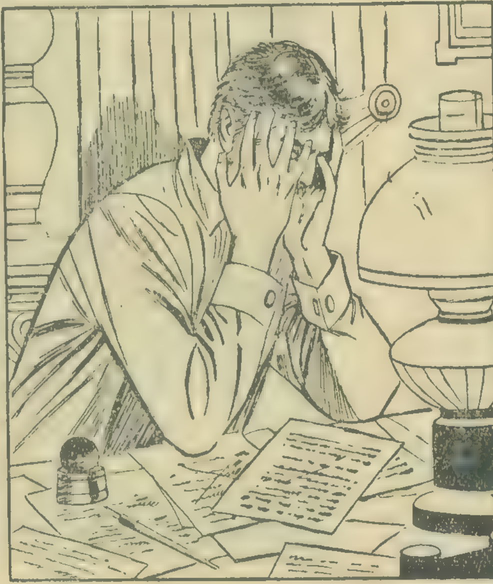
КЊИЖЕВНИК БРЕТ ХАРТ

ОДЈЕК НА ИСТОКУ „Судбине" су брзо доживеле и велики успех на истоку САД, а када се шест месеци касније појавило дело „Прогнаник из Поукер Флета", његово друго значајно дело из нове средине, Хартов успех је био још већи. Харт је наставио да из калифорнијског живота црпе теме за своја дела и следећих година написао је још неколико дела, међу којима се истиче „Кинез незнабожац".

ЊУЈОРК. Резултат Хартове популарности била је понуда да под веома повољним материјалним условима годину дана пише за познати амерички часопис Атлантик. Године 1871. он је кренуо за Њујорк, пошто је ту понуду прихватио. У Њујорку је био одушевљено дочекан. Био је он тада на врхунцу славе и успеха. Желео је да и у метрополи покаже своје могућности и створи своју читалачку публику.

ПАД. Али, на жалост, када је напустио Сан Франциско и кренуо у Њујорк — у један шири свет, Харт је већ био дао од себе оно најбоље. Он је испунио обавезе које су произлазиле из уговора са „Атлантиком", али материјалне тешкоће и жеља читалачке публике да види још које дело вредности „Судбина", које он није могао да оствари, јер је његов стваралачки геније пресахнуо, довели су Харта до депресије.

ПОСЛЕДЊЕ ГОДИНЕ. Последње године свог живота Харт је провео у Шкотској и Немачкој у америчкој конзуларној служби. И у Немачкој и Енглеској Харт је био веома омиљен писац и његова дела су доживела многа издања. Године 1885. је чак изгубио службу после чега се настанио у Лондону. Иако је наставио да пише, он је на неки начин копирао самог себе. Умро је у Енглеској 1902. године.

Фото-камера плус радар

ПОЗДРАВ је био оригиналан: готово истовремено плануло је неколико хиљада фотографских „блицева“. После тога гласноговорници су објавили да је изложба нових кино-камера и фото-апарата отворена. То се догодило крајем прошле године у Келну.

Највећу сензацију изазвао је експонат који је приказао проналазач Мејер. То је била фото-камера без објектива. Уместо потребних сочива, у њу је умонтирана минијатурна радио-локациона станица.

Притисните дугме — и радар одашиље сноп радио-таласа. Пошто се одбију од предмета који треба снимити, таласи доспевају до антене, а са ње у електронски уређај. На светлећем екрану у самој камери у тренутку се јави лик. Екран је прозрачан и с његове задње стране налази се обичан фото-филм. Довољан је један тристоти део секунда да би филм био експониран.

Ако се за снимање употреби овај мелез радара и фото-апарата отпадају све бриге о томе да ли је снимани предмет довољно осветљен.

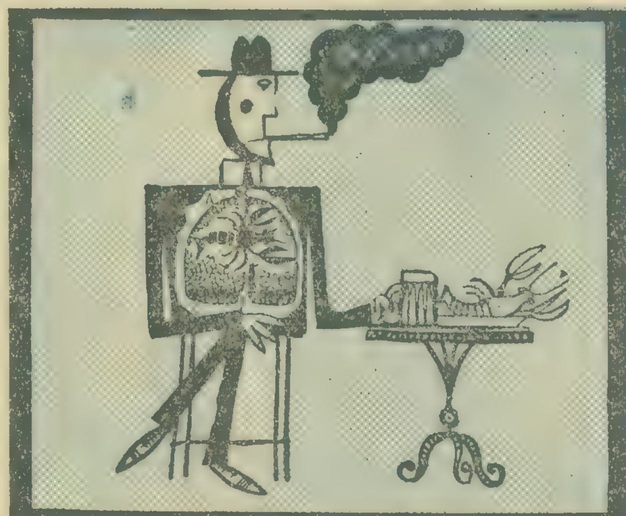
Јер, радио-таласи „виде“ и у апсолутној тами исто као и при најјачој светлости.

Пушачи, прочитајте!

ВЕЋИНА медицинских стручњака слаже се у томе да основну категорију оболелих од рака на плућима чине страсни и редовни пушачи. Али, све до сада није могло бити утврђено шта заправо изазива рак.

Недавно се у енглеском часопису „Нејчер“ појавио чланак доктора Марсдана који тврди да је за све крив хемијски елемент полонијум. По правилу, њега у листовима дувана нема много. Невоља је у томе што једињења полонијума испаравају на температури сагоревања дувана у цигарети. Њихове паре доспевају у плућа и ту се концентришу до опасних количина.

Готово истовремено било је учињено још једно откриће. Научници су утврдили да је кривуља смртности од рака на плућима у Великој Британији својим изгледом слична графикону који прати увоз у Енглеску дуванских производа из Јужне Родезије — основног снабдевача енглеских пушача.

Када су научници покушали да испитају да ли је та подударност само случајна, показало се да у дувану из Јужне Родезије има неупоредиво више полонијума но у другим врстама дувана. Разлог је брзо нађен: земљиште у Јужној Родезији у ствари чине распаднути древни гранити с повећаном садржином тешких елемената, међу којима је и полонијум.

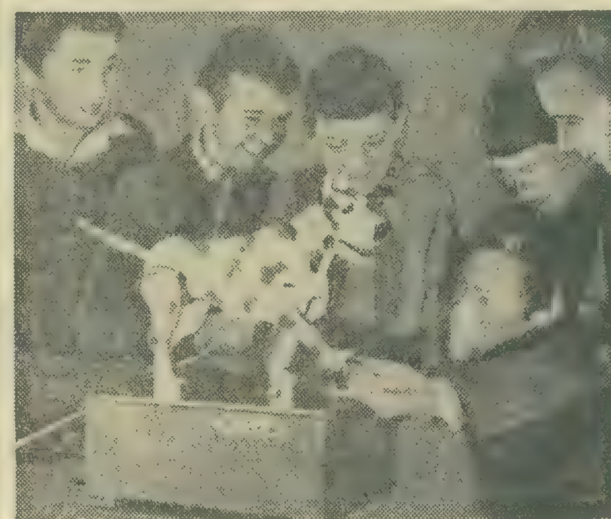
Енглески научници затражили су од владе да забрани увоз дуванских производа из Јужне Родезије. Сопственици родезијских плантажа дувана су се побунили. Била је организована реклама филтрова за цигарете који, тобож, чине пушење безопасним. Међутим, научници су експериментима доказали да за паре полонијума филтер не представља препреку.

Филтер може да буде ефикасан само у једном случају: ако уопште не пропушта дувански дим, тако да до плућа доспева само ваздух. Али, само за то није ни потребно држати цигарету у устима, зар не?

Електронски пријатељ

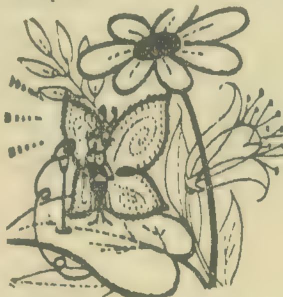
Ако вам се „Пријатељ“ допадне и ви га погладите по леђима, он ће радосно махнути репом. Млади конструктори из Иванова, у Совјетском Савезу, „подарили“ су овом електронском псу и друге рефлексе. Као и сви остали пси, он не воли јаку светлост и брани се од ње затварањем очију. А ако чује да негде продорно звони звонце, он почиње да трепће.

Електронски пас по имену „Пријатељ“ постао је општи љубимац свих младих техничара и они се сви усрдно труде да даљим усавршавањем прошире његово „знање“. Засада тањирић с храном постављен пред њим изазива брзу реакцију: глава се савија и чељусти отварају. Електронски пас чак уме да слуша усмена наређења: када му деца кажу „Дај шапу“, он спремно избаци напред десну предњу ногу.

МИКРОФОН У ЧИОДИ

Амерички физичар доктор Риндер случајно је открио нову област примене полупроводника. Причврстивши на транзистор мембрану, научник је добио изванредан, веома осетљив микрофон. Фирма „Рајтон“ заинтересовала се овим открићем па је израдила прву партију микрофона који обликом и величином подсећају на обичну чиоду. Транзистор се налази у средини игле, а „глава“ чиоде служи као мембрана.

Моји двојници трују ми живот

Толико личим на многе људе, каже амерички хумориста Кореј Форд

НЕ ЗНАМ зашто, али увек мисле да сам неко други. Људи које уопште и не познајем потапшу ме по рамену и узвикну:

— Здраво, стари Џорџ.

Затим се тргну, добро ме погледају и кажу:

— Извините, али ви сте Џорџова слика и прилика.

Ма куда ишао, нађем се у истој ситуацији. У авиону, домаћице ми увек ставе у крило капут који није мој. Тада се извињавају.

— Мислила сам да сте ви наш сусед.

У хотелу у коме одседам већ годинама, службеник у рецепцији упорно ме увек зове г. Фурби. У више наврата, вратар мог клуба захтевао је да прођем кроз врата за послугу, мислећи да сам разносач робе из оближње бакалнице. Понекад погреше и животиње. Пре неколико дана, пас једног мог доброг пријатеља покушао је да ме уједе.

— Он вас меша са поштаром, објаснио ми је збуњено мој пријатељ.

Никад од мене не мисле да сам нека знаменита личност. Углавном сличан сам неком даљем рођаку који није пронашао барут или неком Херберту Лефингвелу, који је ухапшен због провале. У сваком случају, слободно се може рећи о мојим двојницима: то нимало нису мирни и повучени људи. Једно вече, кад сам једну даму довео у кабарет у Холивуду, приђе ми једна потпуно непозната плавуша и повика: „Издајниче! Где си био прошле ноћи?“

Никад нисам успео да откријем ту тајну. Изгледа да црте мог лица људи слабо памте. Кад поздравим неког познаника, видим по његовом погледу да је збуњен. Он ми срдачно стеже руку, трудећи се да ме препозна.

— Наравно, наравно!... О, каже ми он смешећи се. Како сте?

На састанцима бивших ученика мог колеџа приметио сам да моји бивши другови бацају поглед да прочитају моје име на таблици коју сваки од нас за ту прилику носи на реверу од капута.

Претпоставимо да сам ушао у радњу кад има пуно света да купим кошуљу. Пробијајући се, дошао сам до тезге. Успео сам да привучем пажњу једног продавца и рекох му број свог оковратника. Он узе једну кошуљу, стави је на тезгу и поче да тражи муштерију у гомили света. Дадох му знак где се налазим.

— Извините, рече ми хладним гласом. Једна друга муштерија била је пре вас на реду.

Понекад, мој идентитет постаје права загонетка. Један човек неодређених година седе поред мене у купеу прве класе и поверљиво ми рече:

— Ви сте ми врло познати.

Налазећи да ту нема ничег увредљивог, нисам ни гунђао. Пустио сам да мисли да личим на неког његовог познаника.

— Сигуран сам да сам вас већ негде срео. Да ли сте некад живели у Шенектодију.

Дадох му знак да нисам.

И тако читав дан лупам главу да покушам да сазнам ко сам ја. Не могу да свратим у кафану а да ме неко не каже:

— Пази, стари мој.

Правим се као да га нисам ни приметио, али он и даље остаје упоран.

— Што се правиш невешт, зар се не сећаш 368. пешадијског пука.

Остали гости ме гледају испитивачки. Кад сам то видео, понудих га једним пићем. Ствар је легла, он ми стави руку на раме и рече:

— Поноћ је. Свакако ће нас избацити из кафане.

Стално ми људи захваљују на услугама које нисам учинио. На пример, једна старија жена ми стави руку и рече кроз сузе:

— Дивно је од вас што сте помогли Оскару кад је био у невољи. Никад вам то не могу заборавити.

Шта човек може да каже у таквом случају? Још је теже примати комплименте.

— Ви сте мој омиљени писац, повикала је једна путница у аутобусу кад је чула моје име. Када ћете издати нову књигу? Последња је била право ремек-дело.

Међутим, постоји један двојник кога бих волео да упознам. Пре неко јутро, један непознат човек у црном капуту прошао је поред мене и шапнуо ми на уво:

— У хали св. Реџиса. Тачно у подне. Имаћу новац.

Затим се изгубио у маси света. Ко је био он? Трговац дијамантима? Неки шпијун? Био сам толико радознао да сам у подне отишао у халу св. Реџиса. Човек у црном капуту је чекао. Стадох испред њега. Погледао ме је као да ме и не познаје. Затим погледа у сат и достојанствено изиђе.

Што је најстрашније, имам утисак да је до мене грешка и стало ми је да то људима објасним. Недавно, на једном коктелу, приђе ми једна озбиљна жена са осмехом који је значио:

Да вас нисам већ негде срела?

Да бих јој уштедео сваку забуну, приђох јој.

— Извините, госпођо, рекох ја, вероватно сте у заблуди.

Била је збуњена, али не толико као ја кад сам дознао да је то била домаћица.

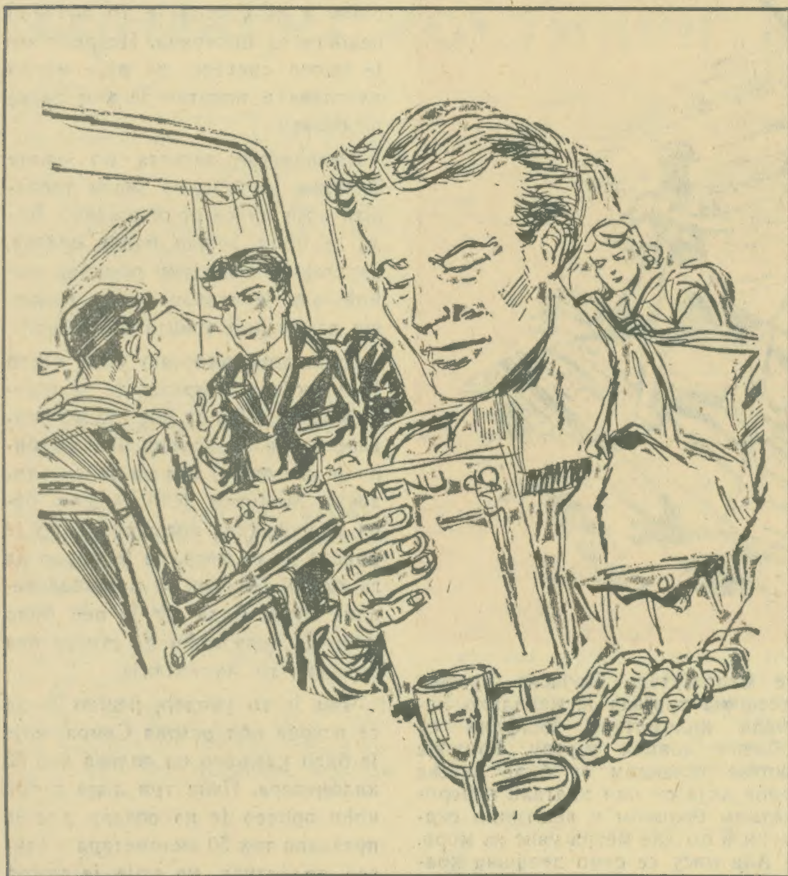
То постаје права напаст, сваке ноћи сањам да се налазим у галерији са огледалима, у којима видим стотину лица која личе на мене, тако да не знам тачно које је моје. Јуче на улици један непознати ме је ословио по имену и кад ме је изблиза видео, увидео је да се преварио.

— Извините, рекао је он. Мислио сам да сте ви Кореј Форд.

Али сад видим да немате никакве сличности с њим.

У ствари, можда је то и тачно. Можда сам ја ипак неко други.

КРУПНЕ РАТНЕ СИТНИЦЕ

ПОЧЕТКОМ другог светског рата, када је Италија званично још чувала своју у ствари лажну неутралност, у Лондону је, захваљујући бистрини духа једног обавештајног официра била откривена једна од најбрижљивије чуваних немачких ратних тајни.

Овај официр је под маском туристе путовао по северу Италије. Једном у возу он је чуо разговор два човека одевена у фашистичку полицијску униформу. Један од њих лоше је говорио италијански и енглески официр могао је убрзо да закључи да је то у ствари немачки пилот додељен италијанском ваздухопловству. Он није престајао да говори о немачким успесима. Најзад му се Италијан успротивио:

— Све је то тако, али засад ваши авиони не лете даље од Шетландских острва и не предузимају богзна шта.

Немац му је одговорио:

— Засад су то само пробни летови. Засад ми заиста не летимо даље од Шетландских острва, али кад будемо извршили у Енглеској напад на пункт који буде унапред одређен, то ће значити да је наш нови начин управљања путем радија већ ступио у дејство."

Те речи ништа нису значиле за енглеског официра који се није много разумевао у ваздухопловство, али је он ипак све што је чуо тачно јавио у Лондон. Органи обавештајне службе заједно са стручњацима одмах су се дали на проучавање проблема управљања авионом помоћу радија и касније... Немци су се чудом чудили кад њихови тачно усмерени напади нису увек уродили плодом. Тако је у знатној мери ублажено дејство злогласних немачких фаубомби...

Седамнаестог маја 1942. године, енглески радио обратио се свим грађанима с молбом да уруче властима све фотографије, аматерске слике и разгледнице било ког места ван Енглеске. На тај начин добијено је више од пет милиона фотографија и разгледница од којих су многе имале војни значај. Стручњаци су прегли да проучавају ове снимке и да из њих извлаче податке о будућим пољима битке.

Како се родила мисао о коришћењу фотографија и разгледница?

Када је 1942. године било одлучено да се окупира Северна Африка, енглески и амерички штабови сударили су се с недостатком података неопходних за прављење макета места искрцавања.

Сасвим случајно дознало се да је једном један од официра провео свој годишњи одмор баш у том крају. Са дна свог кофера он је извукао албум с породичним фотографијама и међу њима открио је многе које су могле да буду од значаја. Пет од тих фотографија, распоређене одређеним редом, омогућиле су да се потпуно реконструише читава обала са залеђем.

Ево још једног аналогног случаја. Спремајући се за искрцавање, штаб савезничких армија открио је да не располаже подацима о томе може ли пут који полази од плаже да издржи тенкове. На једном снимку извученом из архиве, могао се у задњем плану видети тај исти пут. Детаљ је био једва приметан, али се ипак могло разазнати да на месту где се пут спушта ка плажи стоји велики аутобус и крај њега два човека. Из овога је извучен логичан закључак: ако друм издржава тешке аутобусе, моћи ће да издржи и тенкове.

Апел којим су се војне власти обратиле становништву да шаље аматерске фотографије и разгледнице, гласио је отприлике овако: „Није важно које је место на слици. Булоњ или острво Фиџи, Сен-Мало или Хонолулу — нас интересује све. За вас — писало је у том апелу објављеном 17. маја 1942. године — на слици је ваша мајка и ви ништа друго не примећујете, док стручњак може да открије многе ситнице које за вас немају никаквог значаја.

Већ прве хиљаде писама са снимцмиа и разгледницама донеле су важне податке.

Једна жена послала је албум са аматерским снимцима начињеним за време одмора који је њена породица проводила у околини Казабланке. Били су то углавном снимци чланова породице. На једном снимку копрцао се у плићаку њен синчић и горко плакао јер није могао да стигне до сестре која је мало даље стајала до појаса у води. На отприлике сто метара од њих налазио се њихов отац — вода му је сезала до половине груди. Тај снимак помогао је стручњацима да израчунају нагиб плаже и приобалског дна.

У време искрцавања на Сицилију из архива је било извучено око 250.000 фотографија и разгледница. Били су искоришћени не само материјали добијени од грађана, већ и туристички проспекти, као и снимци археолога и ботаничара. Један археолог био је послао снимке археолошких споменика у Сиракузи. Ти снимци помогли су извиђачкој служби да на овом планинском острву нађу равно место за атерирање ваздушних једрилица и спуштање падобранаца.

Тако су у току другог светског рата у Енглеској били створени драгоцени архиви који су учинили многе услуге органима извиђачких служби.

ТРСКА И СЛАМА

у интензивној исхрани стоке

Нашим пољопривредницима уз реке и језера познато је да слама, кукурузовина, стабла сунцокрета, трска и слични материјали садрже велике количине тешко сварљивих састојака и због тога нису подобни за исхрану стоке, сем у крајњој оскудици сточне хране.

Међутим, совјетски научник Р. Невзоров управо овакав материјал употребио је у интензивној исхрани стоке. Како пише руски часопис „Животноводство", Невзоров је овај материјал измлео у фино брашно. Добијену масу он је затим залио воденим раствором сумпорне киселине, па је кроз масу пропуштао водену пару и загревао је до врења, које је тако одржавао три до четири сата. За то време под утицајем сумпорне киселине као катализатора хемијски састојци полисахариди (целулоза, пектин, скроб и др.) прешли су у моносахариде (шећере). Добијени раствор се филтрира и обогаћује азотом, те уз посредство гљивица даје беланчевине. На крају добијена је густа паста са око 30 одсто сувих материја, у којима је пола било беланчевина, око 35 одсто угљених хидрата, 4 одсто масти и 10 одсто фосфорних и других минералних соли.

Добијена паста представља беланчевинасти концентрат за исхрану стоке.

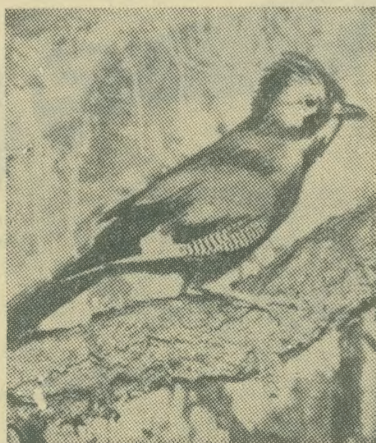
Мали шумари

Веверица и креја су вредни човекови помагачи у пошумљавању

ШУМЕ су велико природно богатство наше земље. Оне дају дрво за огрев, а дрво је важан грађевински материјал. Од дрвета се производи новинска хартија, картонажа и многобројни производи хемијске индустрије. У шуми живе разне врсте племените дивљачи. Од шума у великој мери зависи и клима једне земље или једнога краја. Крајеви који су без шума изложени су суши, ветровима, поплавама које односе плодну земљу, ерозији итд.

Некада је у нашој земљи било много више шума него данас. Довољно је поменути Шумадију, која је због некадашњих густих шума и добила своје име. Или наше крашке пределе, у којима је, пошто су шуме опустошене, преовладао крш и камен. Но у нашој земљи још увек скоро трећину површине заузимају шуме: преко 7 милиона хектара.

Када се имају у виду све користи од шума, онда није чудо што се чувању шума и пошумљавању посвећује све већа пажња. Тако је предвиђено да се око Београда засади шумски појас који ће главни град наше земље да штити од кошаве. У Делиблатској пешчари у Банату, где шума, засађена људском руком, везује много хиљада хектара живог песка, забрањена је свака сеча шуме. У крашким пределима уништене су све козе и њихово држање је забрањено, јер оне уништавају младу шуму. На многим местима, нарочито у мочварним пределима наше Републике саде се данас брзорастуће, „експресне" шуме, већином тополове, које свега за десет година дају зрело дрво за употребу и прераду.

Покрет за пошумљавање обухватио је и нашу омладину. Велики број наших омладинаца и пионира придружили су се тој племенитој акцији. Зато постоји нада да ће у скорој будућности велике површине голети, поплавних терена, земљишта изложеног ерозији итд. бити пошумљени и на тај начин спасени од ерозије.

Но, много мање је познато да у пошумљавању човеку велику помоћ пружају две животиње, које су и саме становници шуме. То су веверица и креја или сојка. Ове две животињице могле би се с правом назвати „мали шумари".

Веверицу сигурно познајете. То је она хитра, ведра и чила животињица са великим китњастим репом, која се неуморно вере и пентра по дрвећу. Становник је букових, храстових и четинарских шума, јер се храни плодовима тог дрвећа. У шуму у којој она живи не можете ући да вас не примети. Само, она се тако притаји да је нећете лако опазити. Са великом радозналошћу, скривена иза стабла или гране, она ће вас посматрати и пратити на целом вашем путу кроз шуму. А ако застанете и стојите мирно, она ће почети да вас изазива и гађа жиром да види како ћете реаговати.

Како веверица помаже људима у пошумљавању? За време лепих дана, када има довољно хране, она

оставља залихе за црне дане. У пукотине шупљег дрвећа, у рупе које сама ископа испод жбуња и камења, а нарочито у своја гнезда — а свака веверица их има најмање четири — она довлачи, често из приличне удаљености, орахе, лешнике, буков и храстов жир, разне семенке и зрневље и то „лагерише" — злу не требало. Она то зими све не поједе и тако се дешава да семење проклија и тамо где се то не би очекивало.

Креја или сојка је такође становник шума. То је лепа птица са плавим шарама на крилу. Немирна је, препредена и опрезна као ретко која птица. Нико не може да уђе у шуму да га креја не примети и да не дигне дреку. Поготово ако тај „уљез" носи пушку. Крештавим гласом она обавештава све становнике шуме о опасности која им прети. Зато је ловци највише мрзе, али ретко који се може похвалити да ју је преварио и убио. Такав ловац обично са поносом носи за шеширом крило сојке са плавим шарама.

У јесен се креја храни храстовим и буковим жиром, плодовима глога, јаребике, зове, купине, дрена, шипурка, а зими радо једе семење четинарског дрвећа. Још крајем јесени, пре снега она се побрине за зимске резерве хране. Своје „магацине" пуни храстовим жиром, лешницима и другим плодовима и семењем. И то ради на велико. Брем каже да је уловио креју која је имала седам великих плодова храста. Сакривене залихе хране креје користе колективно тј. свака узима храну из „магацина" на који прво наиђе.

Нарочито много помажу у пошумљавању младе креје. Оне још не знају да пронађу погодна места за смештај хране, па је доносе и трпају у сваку шупљину на земљи, у камену, у жбуњу, под дрвећем итд. Тиме оне несвесно саде семење храста, букве, лешника и другог дрвећа и припомажу обнављању шума.

Када се све ово узме у обзир, намеће се као закључак да веверицу и креју треба штитити, мада и једна и друга, а нарочито креја, имају рђаву навику да немилосрдно пљачкају гнезда мањих птица-певачица.

Кобре и музика

Давно је већ познато да звуци флауте нагоне кобру да се подигне и да почне да се њише у такту музике. Међутим, сматрало се да на кобру утиче не сама музика, већ кретање флауте и човека који свира. Швајцарски научник Пите одлучио је да мелодију којом факири нагоне змије на игру сними на грамофонску плочу, а да је затим репродукују у присуству кобре. Змија се сместа усправила и почела своју „игру".

Кроз ВЕКОВЕ

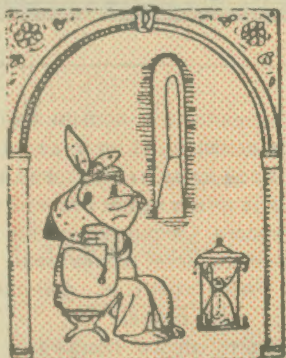
ИЗВОРИ ЗНАЊА

● У средњовековном латинском језику израз „университас“ првобитно је означавао сваку заједницу или корпорацију. Тек много касније реч универзитет почела се употребљавати да означи највишу школску установу.

● На средњовековне универзитете могли су да ступе и дечаци од дванаест година, а и педесетогодишњи старци.

● Први европски универзитети настали су у 12. веку у Болоњи (1119) и у Паризу (1150) из школа при црквама и манастирима. Студенте су тада називали „сколаријусима“. а наставнике „магистрима“. Ректори првих универзитета били су по свом положају готово једнаки с кардиналима.

● Студенти хуманистичких факултета, који су изучавали „седам слобод-

них вештина“ називани су у средњем веку „артистима“.

● На средњовековним универзитетима предавања су почињала у пет часова изјутра и трајала су три до четири часа. Студенти старијих факултета седели су на клупама, док су артисти-хуманитарци морали да седе на асурама простртим по поду да би „себе испунили смерношћу“.

● Избегавање диспута (семинара) повлачило је за собом сурову казну: студента би стрпали у затвор и давали му само хлеб и воду. Расправљање на овим састанцима често се претварало у праву тучу.

● Универзитети су већ у 13. веку имали четири факултета: теолошки, медицински, правни и филозофски.

● Данас је у Међународном удружењу универзитета учлањено преко 250 универзитета из свих земаља света.

● Наш први универзитет основан је у Београду 1863. године као Велика школа у чијем су саставу били филозофски, правни и технолошки факултет.

СТАРАЦ ПРОТИВ МОРА

Старац од 70 година у друштву две мачке прешао Пацифик на једном сплаву и превалио око 12.000 километара за 130 дана

★

ВИЛИЈАМ Вилис нарочито је подухват у својој 70 години на коме би му могли позавидети и најбољи морнари на свету.

На дан 5. јула 1963. године он је кренуо на једном сплаву, дугом 9 метара, а широком 6 метара, са обала Перуа преко Пацифика до Аустралије. Сплав је имао једну катарку високу око 10 метара. На њему се налазила мала кабина у којој су биле храна и вода. Ту су била и два старчева сапутника: две мачке.

Вилијам Вилис није био новајлија на мору, јер је пре десетак година пловио такође сам на једном сплаву од Перуа до острва Самоа и превалио 11.000 километара. Тај пут прешао је за 115 дана.

Том приликом и поред доста незгода све се срећно завршило, па се надао да ће то бити и овог пута. Као и приликом прве пловидбе, тако и за време ове друге многи су се нудили да иду са њим, али он је све одбио, јер је желео да буде сам.

— Кад је човек сам онда он види колико вреди, говорио је Вилијам.

Да би пловио што брже, Вилис је користио једно време Хумболтову струју која се од Перуа креће ка северозападу. Али није имао много среће са временом. Из дана у дан време је било све горе. Сплав је био доста велик за једног човека, те је стари Вилис имао пуне руке посла тако да скоро није имао времена да спава.

Ни мачке нису ништа окусиле у току прва три дана. Можда је томе био узрок што су биле везане, јер се Вилис плашио да не скоче са сплава. Невреме је трајало 12 дана. За то време није било говора о пецању рибе, чиме је Вилис мислио да појача своју исхрану. Невреме је расклимало шипке које су држале катарку, тако да је остатак пута Вилис употребио стално их везујући.

Да би прекратио самоћу, стари Вилијам непрекидно је радио, певао, рецитовао песме, понављао цитате из књига о разним пловидбама, сећао се својих неприлика из ранијих путовања и размишљао како је поступао у сличним случајевима. „Разговарао“ је са мачкама и причао им како да се понашају по лепом, а како по рђавом времену.

Живот на мору најбоље се може видети и осетити са сплава, јер сплав не производи никакав јачи шум за време пловидбе. Неколико делфина, да би избегли опасне ајкуле пливали су уза сам сплав. Делфини су одмах осетили ко им је пријатељ, а ајкуле ко им је непријатељ. Почасна пратња делфина трајала је неколико хиљада километара. Делфини су обично ловили ујутру. Њихове жртве углавном су биле летеће рибе које су они хватали невероватном брзином и вештином скачући и по два метра увис из мора.

Али нису се само делфини хранили летећим рибама. И мачке су вребале по целу ноћ на сплаву. Чим би нека риба пала на сплав, мачке би скакале на њу и поjеле је.

После месец дана пловидбе и пређених 5.000 километара, наишао је период потпуног мира. За лађе које плове на једра, као и за сплавове, нема ништа горе него потпун мир на мору. Раније за време једрењака капетани су терали посаду да раде што теже послове, само да би од њих отерали тешке мисли које долазе када је море мирно и што може довести до извесне врсте лудила.

Али, старцу је дошла у посету и олуја чије је дејство било јако у току ноћи. Такво време, кад су дани били доста мирни, а ноћи бурне, трајало је недељама, па старац није могао да спава ноћу.

Олује су погоршавале ситуацију старца. Стално је морао да везује кормило, јер је било потпуно расклимано, тако да се њиме тешко могло руковати. То је захтевало велике напоре, па је старца болело цело тело, а нарочито руке и прсти. Сплав се налазио у делу мора који поморци називају пустиња, јер у том пределу нема риба, а за старца је то значило недостатак протеина. Невреме му је много сметало, па није могао да спава и посртао је као пијан по сплаву.

Шеснаестог августа по подне Вилијам је угледао један теретњак који му се приближавао. Када је брод дошао близу сплава, капетан је Вилијаму понудио помоћ, али је старац одбио рекавши да му није ништа потребно.

Приликом силаска у воду често је постојала опасност да га ајкуле нападну, јер су оне стално пратиле сплав. И других невоља било је све више, али им је он одолевао. Међутим, једнога дана бура је уништила кормило, једро је почело да се цепа, па је морао да га скине. Поново се појавила велика бура. Сада му је већ било јасно да неће моћи да стигне без кормила до Аустралије.

Чим је то увидео, решио је да се искрца код острва Самоа, које је било удаљено од сплава око 50 километара. Пуна три дана и три ноћи провео је на сплаву док је превалио тих 50 километара и стигао до острва, на које је могао да пристане тек када је олуја престала.

Међутим, Вилис није имао намеру да одустане од свог путовања, већ само да оправи кормило и да се прегледа код лекара. Лекар му је саветовао да прекине путовање, па је старац првим бродом отишао за Њујорк, где је у једној болници имао и операцију. Када се опоравио, он је рекао:

— Моје путовање још није завршено. Рекао сам да ћу да путујем до Аустралије и ја ћу то и учинити. Чим изиђем из болнице, крећем на своје треће путовање.

ПЛОВИДБА У ХЛАДЊАЧИ

Џек Драјнен, крманош једног аустралијског брода за лов на китове, може у своје успомене да запише најнеобичнију пловидбу океаном: пловидбу у једној хладњачи. На то га није навела жеља за сензацијом или оригиналношћу, већ невоља.

Једне ноћи брод је изгубио курс и ударио је о стену. Таласи су просто однели крманоша у море. Када је дошао к себи, угледао је поред себе бродску хладњачу коју су таласи такође „спрали“ с палубе. Драјнен је успео да отвори врата на хладњачи и да се попне у њу. Велики дрвени сандук, дугачак два и по и широк два метра, обложен пластичном масом, лако се држао на води чак и кад се Драјнен нашао у њему. Срећом по бродоломца, у хладњачи се налазила извесна количина хране: 22 поморанџе, 9 некуваних јаја, нешто мало меса, две главице купуса, велика кутија свињске масти и коцкице леда.

Ветар је однео хладњачу на отворено море. Да би своју малу залиху хране растегао што дуже, јеловник је допуњавао летећим рибама. Од дрвених преграда у хладњачи, крманош је начинио весло и неку врсту дрвеног једра, па чак и један мали сплав.

Када је најзад ветар почео да дува према копну, наишла је друга невоља: нестало је пресне воде од отопљених коцкица леда. Жеђ је сад морао да гаси капљицама јутарње росе и малим гутљајима морске воде.

Четрнаестог дана своје необичне пловидбе Драјнен је угледао копно. Захваљујући сплаву и веслу успео је да се домогне обале. И што је најзанимљивије, после двонедељне пловидбе и 1000 преваљених миља, ветар је дотерао хладњачу на аустралијску обалу — недалеко од места бродолома.

ЈА САМ ВЕЋИ

Каси (лево) и Зони су се посвађали, али не много озбиљно. У питању је само већа порција. Каси покушава да наљути Зонија и да га извуче из његове „величанствене уравнотежености“. Он задиркује малог цара животиња, голица га, кези му се, удара га. Зони само режи. Да ли је уморан или му уопште није стало до престижа? Каси ће моћи да напусти ринг као победник. Кога мајмуна не радује кад може да каже: „Ја сам већи и јачи...“

Нова открића природних богатстава у Аустралији. Овај најмлађи континент може да постане и најбогатији континент на свету.

БОГАТСТВО најмлађег континента

АУСТРАЛИЈА је за Европљане била дуго година земља кенгура, Девис-купа, брзих пливача и тако даље. Међутим, недавна открића драгоцених минерала у овој земљи довела су у тешку ситуацију и земљу и народ, нарочито због недостатка радне снаге, јер док се на свим континентима појављује вишак радне снаге, у Аустралији се вапи за њом.

ТЕЧНО ЗЛАТО

Још од времена првих досељеника главни проблем овог континента била је суша. Сваки човек, свака птица, свака животиња, рудник или фабрика зависе од воде, коју у овоме делу света називају „течним златом". Иако киша пада у довољним количинама, она на жалост некорисно отиче у океане или се испари.

Да би се томе стало на пут влада Аустралије је предузела огромне радове.

Између две највеће вароши, Сиднеја и Мелбурна, леже снежне планине. Са обалне стране падају огромне количине кише и снега, али све се то одмах враћа у море. Међутим, са стране копна налазе се пустиње. Да би претворила ту пустињу у оазу, влада је предузела изградњу Јукамбен бране, која је у ствари једно од светских чуда.

Укупно ће бити девет брана у пределу Јукамбен језера. Многи тунели већ су пробијени да носе воду кроз планине ка пустињи. Већ је у изградњи десет моћних хидроцентрала које ће давати електричну енергију Сиднеју и Мелбурну.

Сада се копа велик број канала у тим неплодним пределима. Воду у тим каналима покретаће пумпе специјалних атомских централа које је влада набавила у Великој Британији. Циљ свега овога је да се земља снабде довољним количинама воде.

ГОРИВО БУДУЋНОСТИ

Прве веће количине уранијума откривене су у Аустралији 1949. године, а данас само један рудник даје хиљаде тона уранијум-оксида.

Доцније је откривено још неколико лежишта уранијума. Неки стручњаци сматрају да Аустралија долази на прво место у свету по тим налазиштима.

ЦРВЕНИ ГРЕБЕНИ

У 1955. години један геолог открио је у близини залива Албатрос високе црвене гребене до којих се тешко долазило. То је био боксит из кога се добија алуминијум. Ту просто није имало шта да се копа, већ да се товари и вози где треба. То је сада највеће налазиште боксита у свету.

СВЕТЛУЦАВЕ ПЛАНИНЕ

У западној Аустралији налазе се Хамерсли планине. У њима су откривена огромна лежишта гвожђа. И то је откривено случајно, као и многа друга налазишта руда. Неки сматрају да се у томе лежишту налази преко 8 милијарди тона железне руде. Разуме се, као и у свему другом и овде се појављује проблем воде, путева и железница.

УТВАРА НЕСТАЈЕ

Донедавно земља је зависила од Блиског истока и Индонезије у погледу нафте. Међутим, сада су овде пронађени извори нафте. Неколико извора нафте који су данас избушени подмирују потребе земље. Када се испитају све области и успостави бољи систем комуникација, нафте ће бити знатно више.

ЗЕМЉА СУТРАШЊИЦЕ

Да би искористила то огромно богатство земљи су потребне три основне ствари:

Стручњаци: иако се предузимају опсежне мере за обуку младих стручњака, ипак све то није довољно и зато се сваки стручњак са стране прима оберучке.

Капитал: сви ти огромни радови који су предузети или се предузимају захтевају огромне количине новца. Сви су свесни да ће се тај новац стоструко исплатити, али га је ипак тешко наћи.

Популација: Аустралија је најненасељенија земља у свету. На једну квадратну миљу долазе само 3,5 становника. Влада троши сваке године 25 милиона долара у тражењу и пребацивању емиграната. Она покушава да привуче годишње бар 150.000 становника.

Сутрашњица Аустралије сигурно је најсветлија у поређењу са другим континентима. Огромна богатства земље леже разбацана на све стране и само чекају ко ће доћи да их узме. Влада не даје радо концесије другим државама, већ се труди да сама све то сврши. Али, за то треба доста новца, доста времена и доста стручњака. Ипак, из дана у дан ситуација је све ведрија.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

ОДГОВОРИ

НЕСТАНАК ОГРЛИЦЕ

Инспектор Вернер из искуства зна да човек, разгледајући часовник који жели да купи, махинално навије. За три дана празника сви су часовници престали да раде. Куцао је само онај који је преступник тог јутра имао у рукама.

НЕИЗВРШЕНА КРАЂА

Да је незнанац заиста веровао да улази у своју собу, не би куцао на врата. А закуцао је да би проверио да ли у соби има некога или не. Пошто није добио одговор, био је уверен да је соба празна и да је пут до накита слободан.

ВИРТУОЗ ОПАСНИХ СНИМАКА

ФОТОГРАФИСАЊЕ змија ризичан је подухват, али је истовремено и веома уносан посао: такви снимци плаћају се, у Америци на пример, сувим златом.

Курт Северин стекао је славу „виртуоза опасних снимака". Његов први корак према слави био је снимак који га умало није стао главе. Северин га је начинио у једном институту у Флориди где се припрема вакцина против змијског уједа.

Курт је дуго тражио најпогоднији „фото-модел" и најзад се зауставио на џиновској афричкој кобри која је, по његовом мишљењу, била довољно „фотогенична".

Два метра дугачка афричка кобра или, како је често називају, црна гуја, била је у старом Египту симбол мудрости, достојанства и снаге: златне змије са смарагдним очима овенчавале су главе египатских фараона.

Припремивши апарат, Курт је ставио на себе оклоп од плексигласа. То је у ствари био специјални екран на који се монтирао фото-апарат. Два асистента, сарадници института, стајала су крај Курта да би му у сваком тренутку могли да притекну у помоћ.

Први корак према кобри... Змија је зашиштала и, угледавши непријатеља, заузела је карактеристичан борбени положај. Наједном... муњевит „скок" и прасак екрана. Удар змијине главе био је толико јак да плексиглас није издржао: стотине зракова полетело је од места где је змија ударила! Побледевши, Курт Северин једва је успео да одскочи — не начинивши снимак.

Донели су нов екран. Пошто је у првом нападу кобра „оценила" јачину екрана, сада није директно нападала, већ је покушала да заобиђе штит. Клатећи лагано уздигнути предњи део тела, кобра се приближавала бочном отвору.

Напад, удар главом, али је фотограф брзо реаговао и лицем се окренуо према земљи. И опет је екран „задобио" страховит ударац: зракасто се разбио стаклени штит, апарат је испао фотографу из руке и плоча се осветлила...

Требало је опет покушати с новим апаратом. Али, овога пута инстикт је „дошапнуо" змији лукавији начин напада. Као да не примећује човека, једва приметним покретима, кобра се приближила штиту: снимак, други, трећи... И наједном кобра је „изишла" из објектива. Асистент је муњевито гурнуо фотографа и овај је одлетео чак до зида...

Курт је тек касније дознао шта се збило. Кобра је својим „обмањивачким" држањем дезоријентисала фотографа и кроз бочни отвор доспела је иза екрана. И када се њена глава са отровним зубима налазила буквално само један сантиметар далеко од жртве, асистент је успео да је шчепа. Змијини зуби упили су се у асистентову руку. Срећом, млади научник био је имун и није реаговао на отров. Њему је то већ био осамнаести ујед кобре. За Курта Северина, који није поседовао ту професионалну отпорност према отровима, ујед би, чак и поред брзе лекарске интервенције, могао да буде смртоносан.

Тако се завршио овај двобој чији је резултат био сензационални снимак: „Афричка кобра у тренутку напада". Курт Северин стекао је право да се назове „виртуозом опасних снимака".

МЛЕКО БЕЗ КРАВА

Енглески проналазачи конструисали су машину која производи млеко... без крава. Та машина прерађује траву, мркве и детелину — једном речи све оно што улази у исхрану крава. Али, док крављe млеко садржи свега 18 одсто беланчевина од количине која се налази у сточној храни, машина извлачи из ње 80 процената беланчевина. Поред тога, ово „бескравно" млеко не садржи неке састојке штетне за децу и људе у годинама.

... пре неколико година отворен је у Лондону први биоскоп за псе. У овом

биоскопу приказују се само филмови у којима учествују животиње. Циљ овог биоскопа је да се детаљно испита како пси реагују на „живе слике".

... пољска еја је једина наша копнена птица која личи на галеба. Њен лет

је за копнене птице необичан; она лети ниско над земљом, као галеб над водом.

... париска подземна железница превезе сваког дана, у одласку и повратку, око 1,750.000 путника.

... први штампани календар објављен је, колико

је познато, 1455. године.

... Палићко језеро потпуно је пресушило 1734. и 1863. године. Тада се преко исушеног језерског дна прелазило колима.

... Солун спада у најстарија градска насеља на Балканском полуострву.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

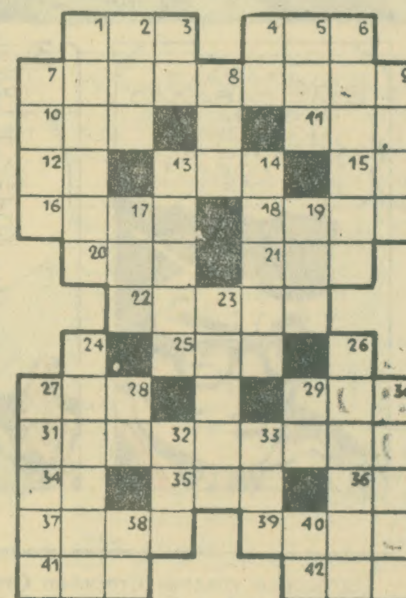
Водоравно: 1) савремени енглески вајар (Хенри), 4) тениски израз, 7) споразум, погодба, 10) мушко име, 11) наша река, 12) хемијски знак за мазиријум, 13) целокупни, 15) пето и шеснаесто слово ћирилице, 16) држава у Азији, 18) вештачки проклијао јечам, 20) врста мрежасте тканине, 21) швајцарски легендарни јунак, 22) зељаста биљка белих цветова, 25) плочица којом се игра хокеј на леду, 27) планински кантон у Швајцарској, 29) домаћа животиња, 31) занимљив догађај, 34) река у Италији, 35) инсекти из фамилије опнокрилаца, 36) два суседна слова, 37) острво на Јадрану, 39) месечна отплата, 41) ред, 42) оквир.

Усправно: 1) познати аустријски композитор (18. век), 2) врста иловаче, 3) скраћеница на лекарским рецептима, 4) један зачин, 5) аустралијска птица-тркачица, 6) ирски физичар (1820 до 1893), 7) француски књижевник, нобеловац („Куга"), 8) шанац, 9) француска књижевница („Индијана"), 13) конструкција, 14) страна света, 17) острво у Преспанском језеру, 19) седиментна стена, 23) вал, 24) потомци европских колонизатора у земљама Латинске Америке, 26) собица на броду, 27) узбрдица, 28) река у Аустрији, 29) Лудолфов број, 30) вашар, 32) овас, 33) планина у Србији, 38) предлог, 40) мера за површину.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) срок, 5) опал, 9) Муроrски, 10) онај, 11) ринг, 12) Т(еодор) Д(рајзер), 13) име, 15) ен, 16) рам, 18) аве, 20) рак, 22) лет, 24) текстил, 26) јеж, 27) Вис, 29) Еве, 31 ало, 33) С(теван) Х(ристић), 35) алт, 37) он, 38) Илир, 40) Арас, 42) коректура, 43) ариш, 44) Ибар.

Усправно: 1) смотра, 2) рунда, 3) оса, 4) који, 5) огрев, 6) пси, 7) акне, 8) лигнит, 14) Максвел, 17) мреже, 19)елиса, 21) ак, 23) ел, 24) те, 25) ти, 26) јасика, 28) Ронсар, 30) Вареш, 32) Лоара, 34) хлор, 36) Тати, 39) Ири, 41) руб.

МИКИ

by Walt Disney

УЈКА МИКИ, ЛЕДЕНЕ ЛУШЕ...

ШТА ЈЕ С ЊИМА?

НЕ ЗВОНЕ ЗВОНКО КАО ЈУЧЕ!

МИЋО, ЧИНИ МИ СЕ ДА ЋЕ НОЋАС БИТИ ЈОШ СНЕГА!

НЕ ЗАБОРАВИ ДА ЗАТВОРИШ ПРОЗОР!

У РЕДУ! ЛАКУ НОЋ УЈКА МИКИ!

З-З-З З-З З

ИЗЈУТРА

ОХ! ЗАБОРАВИО САМ!

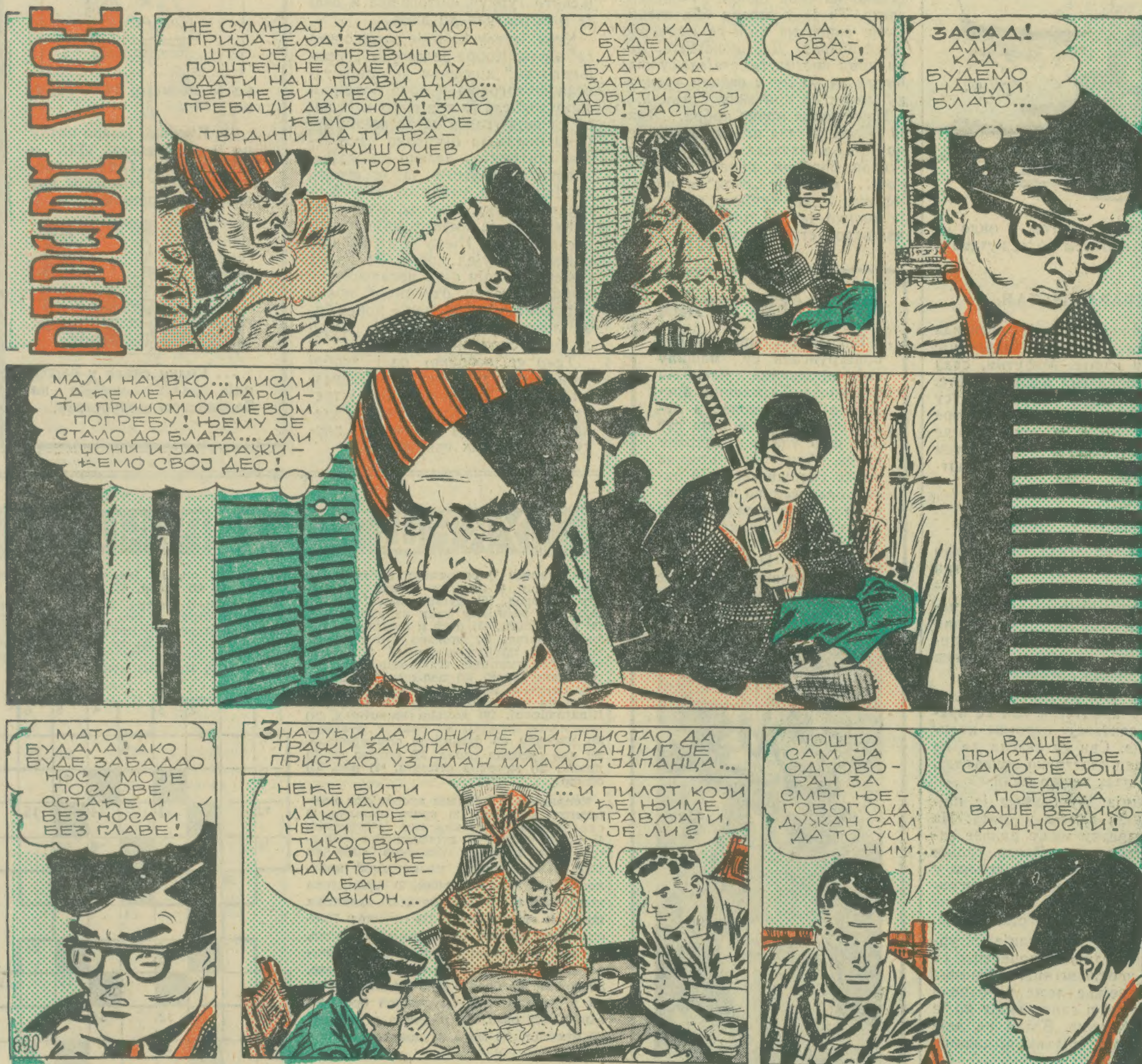
АЛА ЈЕ ХЛАДАН!

КАСНИЈЕ...

МИЋО! ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО?

ЗАБОРАВИО САМ ДА ЗАТВОРИМ ПРОЗОР И...

...И ОН ЈЕ НОЋАС УШАО У СОБУ!

Производња бројлера — и у кунићарству

Добијање пилића за месо у индустријским живинарским фармама све се више шири у целом свету и на светским пијацама све се више траже заклани производи ових фарми, који се зову бројлери.

У Енглеској на сличан начин производе и бројлере-куниће. У затвореним, добро осветљеним и вентилираним просторијама, у фабричким кавезима, поређаним на три спрата, држе се уз мајку кунићи осам недеља, даје им се фабричка гранулирана храна и сено од луцерке и онда се шаљу на кланицу. За пет хиљада кунића довољна су само два радника.

Прабаба на старту

Прабабе које учествују у спортским такмичењима вероватно се могу избројати на прсте, макар их тражили по читавом свету. На слици је једна од таквих жустрих прабаба — осамдесетогодишња Л. Шенгер из Источне Немачке. У јануару ове године она је стартовала на једном пливачком такмичењу у Берлину.

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско-издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Жиро рачун број 101-112-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 1.800; полугодишња 900; за иностранство: годишња 2.600, полугодишња 1.300 дин. Рукописи се не враћају.